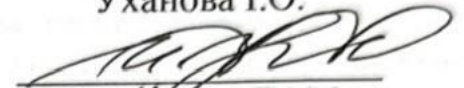

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра міжнародних економічних відносин

Допущено до захисту
Завідувачка кафедри
Уханова І.О.

"28" 05 2026 р.

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
на здобуття освітнього ступеня бакалавра
зі спеціальності 292 Міжнародні економічні відносини
за освітньою програмою «Міжнародні економічні відносини»

**НА ТЕМУ: «ІНТЕГРАЦІЯ УКРАЇНИ ДО МІЖНАРОДНОГО РИНКУ
ПОСЛУГ ЗВ'ЯЗКУ»**

Виконавець:

студентка ФМЕ, гр. 43

Бандалет Віолетта Василівна

/підпис/

Науковий керівник:

к.е.н, доцент

Уханова Інна Олегівна

/підпис/

ОДЕСА – 2026

АНОТАЦІЯ

Бандалет В.В., «Інтеграція України до міжнародного ринку послуг зв'язку».

Кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня бакалавра зі спеціальності 292 «Міжнародні економічні відносини» за освітньою програмою «Міжнародні економічні відносини». - Одеський національний економічний університет. – Одеса 2026 р.

Кваліфікаційна робота складається з трьох розділів. Об'єкт дослідження - процес взаємодії національного сектору зв'язку із глобальною інфраструктурою та міжнародними інституціями.

У роботі розглядаються теоретичні аспекти дослідження міжнародного ринку послуг зв'язку, його суб'єкти, фактори впливу, економічні показники одного з національних учасників ринку послуг зв'язку.

Проаналізовано сучасний стан та динаміка показників інтеграції українського ринку послуг. Проведено аналіз показників стану діяльності АТ «Укртелеком» його економічний потенціал, зовнішнє співробітництво у сфері телекомунікаційних послуг, проведено аналіз чинників впливу на стан інтеграції України до міжнародного ринку послуг зв'язку.

Узагальнено перспективи інтеграції українського ринку послуг зв'язку та конкретно АТ «Укртелеком», як об'єкту дослідження. Запропоновано напрямки розвитку телекомунікаційної сфери в контексті повоєнного відновлення, зокрема через імплементації зарубіжного досвіду залучення прямих інвестицій, державної підтримки національних операторів.

Ключові слова: міжнародний ринок послуг зв'язку, інтеграція національного ринку, вплив прямих іноземних інвестицій, пріоритетні галузі залучення іноземних інвестицій, чинники прямих іноземних інвестицій.

ABSTRACT

Bandalet V.V., "Integration of Ukraine into the International Communications Services Market."

Qualification paper for a Bachelor's degree in Specialty 292 "International Economic Relations", educational program "International Economic Relations". – Odessa National Economic University. – Odessa, 2026.

The qualification paper consists of three chapters. The object of research is the process of interaction of the national communications sector with global infrastructure and international institutions.

The paper examines the theoretical aspects of researching the international communications services market, its subjects, influencing factors, and the economic indicators of one of the national market participants.

The current state and dynamics of Ukraine's service market integration indicators are analyzed. An analysis of the performance indicators of JSC "Ukrtelecom", its economic potential, and its foreign cooperation in the field of telecommunications services was conducted, alongside an analysis of the factors influencing the state of Ukraine's integration into the international communications services market.

The prospects for the integration of the Ukrainian communications services market, specifically JSC "Ukrtelecom" as the object of study, are summarized. Directions for the development of the telecommunications sector in the context of post-war recovery are proposed, particularly through the implementation of foreign experience in attracting direct investment and state support for national operators.

Keywords: international communications services market, integration of the national market, impact of foreign direct investment, priority sectors for attracting foreign investment, factors of foreign direct investment.

ЗМІСТ

Стор.

ВСТУП	4
РОЗДІЛ ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ДОСЛІДЖЕННЯ РИНКУ ПОСЛУГ	
1 зв'язку.....	7
1.1. Сутність та особливості торгівлі послугами зв'язку на міжнародному ринку.....	7
1.2. Основні суб'єкти міжнародного ринку послуг зв'язку.....	13
1.3. Чинники розвитку міжнародного ринку послуг зв'язку.....	15
Висновки до 1 розділу	20
РОЗДІЛ АНАЛІЗ СТАНУ ІНТЕГРАЦІЇ УКРАЇНИ ДО МІЖНАРОДНОГО РИНКУ ПОСЛУГ	
2 зв'язку.....	22
2.1. Аналіз сучасного стану та динаміки показників інтеграції України до міжнародного ринку послуг зв'язку.....	22
2.2. Аналіз показників діяльності та стану інтеграції АТ «Укртелеком» до міжнародного ринку послуг зв'язку.....	27
2.3. Аналіз чинників впливу на стан інтеграції України до міжнародного ринку послуг зв'язку.....	36
Висновки до 2 розділу	41
РОЗДІЛ ПЕРСПЕКТИВИ ІНТЕГРАЦІЇ УКРАЇНИ ДО МІЖНАРОДНОГО РИНКУ ПОСЛУГ	
3 зв'язку.....	42
3.1. Заходи із державної підтримки інтеграції національних операторів України до міжнародного ринку послуг зв'язку.....	42
3.2. Потенційні можливості із підвищення інтеграції до міжнародного ринку послуг зв'язку АТ «Укртелеком».....	46
3.3. Ініціативи інтеграції Українського ринку послуг зв'язку на 2026-2030 рр та їх наслідки для українського ринку.....	50
Висновки до 3 розділу	55
ВИСНОВКИ.....	57
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	63
ДОДАТКИ	70

ВСТУП

Сучасний етап розвитку світової економіки характеризується стрімкою цифровізацією та переходом до інформаційного суспільства, де послуги зв'язку та телекомунікацій стають фундаментом для функціонування всіх без винятку галузей. Міжнародний ринок послуг зв'язку сьогодні є одним із найбільш динамічних сегментів світової торгівлі, що демонструє стабільне зростання навіть в умовах глобальних криз. Для України інтеграція до цього ринку є не просто економічним пріоритетом, а стратегічним питанням національної безпеки та цифрового суверенітету.

Актуальність дослідження підсилюється підписанням угоди про асоціацію між Україною та ЄС, яка передбачає гармонізацію вітчизняного законодавства з європейськими стандартами. (Повномасштабна війна Росії проти України внесла радикальні корективи у розвиток сектору: з одного боку руйнування фізичної інфраструктури вимагає безпрецедентних зусиль для відновлення, з іншого — криза стала каталізатором впровадження інноваційних рішень (супутниковий зв'язок Starlink, цифрові сервіси «Дія», хмарні технології). У 2022–2025 роках Україна продемонструвала унікальну стійкість ІТ- та телеком-секторів, що відкриває нові можливості для експорту вітчизняних цифрових послуг та залучення іноземних інвестицій у розбудову мереж 5G та оптико-волоконних ліній.

В цілому, теоретичні аспекти міжнародного ринку послуг висвітлені у працях Дж. Бхагваті, Р. Стерна, М. Портера. Аналізом цифрової трансформації та інтеграційних процесів України займалися такі українські дослідники, як О. Амоша, В. Геєць, Б. Кваснюк, а також фахівці аналітичних центрів (зокрема Центру економічного відновлення та DiXi Group).

Дослідженням інтеграції українського ринку послуг зв'язку до міжнародного (зокрема європейського) простору займається низка провідних вітчизняних науковців та галузевих експертів. Їхні роботи охоплюють економічні, правові та технологічні аспекти цього процесу. Серед науковців, які зробили вагомий внесок у дослідження цієї тематики, можна виділити О. І. Луценко, який досліджує правову гармонізацію та технічні стандарти, необхідні для приєднання до європейського

простору. Ю. Ю. Лола, Д. Г. Михайленко, які вивчали модель інтеграції України у Єдиний цифровий ринок (DSM) ЄС, аналізуючи виклики діджиталізації бізнесу та держави, В. В. Хрустальова та Є. В. Кононенко, що аналізували тенденції та перспективи розвитку ринку мобільного зв'язку в контексті глобальних реалій, О. Сяська, що аналізує ринок телекомунікаційних послуг на прикладі провідних операторів, оцінюючи їхню конкурентоспроможність на міжнародному рівні.

Проте динамічність технологічних змін та нові геополітичні виклики 2024–2025 років потребують оновленого аналізу стратегій інтеграції України в глобальний інфокомунікаційний простір.

Мета роботи полягає у дослідженні сучасного стану та динаміки інтеграції України до міжнародного ринку послуг зв'язку, виявленні ключових бар'єрів та розробці стратегічних рекомендацій щодо зміцнення конкурентних позицій держави на світовій цифровій арені в умовах посткризового відновлення.

Для досягнення мети поставлено такі **завдання**:

- дослідити сутність та особливості торгівлі послугами зв'язку на міжнародному ринку;
- узагальнити основних суб'єктів міжнародного ринку послуг зв'язку;
- узагальнити чинники розвитку міжнародного ринку послуг зв'язку;
- здійснити аналіз сучасного стану та динаміки показників інтеграції України до міжнародного ринку послуг зв'язку;
- проаналізувати показники діяльності та стану інтеграції АТ «Укртелеком» до міжнародного ринку послуг зв'язку;
- здійснити аналіз чинників впливу на стан інтеграції України до міжнародного ринку послуг зв'язку;
- визначити заходи із державної підтримки інтеграції національних операторів України до міжнародного ринку послуг зв'язку;
- узагальнити потенційні можливості із підвищення інтеграції до міжнародного ринку послуг зв'язку АТ «Укртелеком»;
- узагальнити ініціативи інтеграції Українського ринку послуг зв'язку на 2026-2030 рр та їх наслідки для українського ринку.

Об’єкт дослідження — процес взаємодії національного сектору зв’язку із глобальною інфраструктурою та міжнародними інституціями.

Предмет дослідження — сукупність економічних, правових та організаційних відносин, що виникають у процесі виходу українських операторів на міжнародний ринок.

Методологічна основа дослідження. Робота базується на використанні загальнонаукових та спеціальних методів: метод системного аналізу (для вивчення ринку як цілісної структури), статистичний метод (для оцінки обсягів послуг та динаміки показників), порівняльний метод, а також SWOT-аналіз (для визначення сильних та слабких сторін вітчизняного телеком-сектору).

Інформаційна база. Джерельною базою дослідження слугували законодавчі акти України, звіти Державної служби статистики України, дані Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах електронних комунікацій (НКЕК), доповіді Міжнародного союзу електрозв’язку (ITU), Світового банку, а також стратегічні документи Міністерства цифрової трансформації України.

Публікації та апробація результатів дослідження. За результатами виконання кваліфікаційної роботи було опубліковано тези:

Бандалет В.В., Уханова І.О. Чинники розвитку сучасного міжнародного ринку послуг зв'язку. Минуле, Сучасне, Майбутнє. Матеріали 16 Студентської науково-практичної конференції Факультету Міжнародної економіки. Одеса. ОНЕУ. 2026. С. 20-21.

Уханова І., Бандалет В. Сучасний стан та динаміка показників інтеграції України до міжнародного ринку послуг зв’язку. Збірник 3-ї Міжнародної науково-практичної конференції «Current Challenges in Scientific Research». 1-3 червня 2026. Вроцлав, Польща. European Open Science Space, 2026. С. 94–98.

Структура роботи. Кваліфікаційна робота складається з вступу, трьох розділів, висновків та списку використаних джерел (55 найменувань). Загальний обсяг роботи становить 74 сторінки. Основний зміст викладено на 63 сторінках. Робота містить 17 таблиць, 13 рисунків.

РОЗДІЛ 1 ТЕОРИТИЧНІ ОСНОВИ ДОСЛІДЖЕННЯ РИНКУ ПОСЛУГ ЗВ'ЯЗКУ

1.1. Сутність та особливості торгівлі послугами зв'язку на міжнародному ринку

Зв'язок є важливим ресурсом будь-якої держави, як у контексті національної безпеки, так і в контексті конкурентоспроможності країни на світовій арені. В цілому під послугами зв'язку розуміють комплекс сервісів, що забезпечують передачу, прийом та обробку інформації (звуку, тексту, даних, зображень) за допомогою різних технічних засобів. Сьогодні це вже не просто можливість зателефонувати в іншу країну, а глобальна цифрова екосистема, що охоплює інтернет-провайдерів, мобільних операторів, супутникові системи та хмарні технології. Таким чином, ринок зв'язку це важлива частина світогосподарських зав'язків, що відрізняється від торгівлі товарами тим, що не передбачає фізичного переміщення об'єкта, а лише передачу інформації чи функцій. Можна зробити висновок, що ринок послуг - це специфічний сегмент електронних комунікаційних послуг, який охоплює термінацію викликів до кінцевого обладнання користувача в електронних комунікаційних мережах загального користування у фіксованому місці та на електронні комунікаційні мережі мобільного зв'язку [2].

Розвиток ринку послуг зв'язку пройшов шлях від закритих державних монополій до відкритої глобальної цифрової екосистеми. Цю еволюцію можна розділити на три ключові етапи (Таблиця 1.1).

Таблиця 1.1

Еволюція розвитку ринку послуг зв'язку

Етап	Основна характеристика
1. Ера державних монополій (до 1980-х років)	На цьому етапі зв'язок (переважно телеграф і стаціонарна телефонія) вважався «природною монополією». Послуги надавалися державними підприємствами (наприклад, Міністерствами зв'язку), а міжнародний трафік регулювався двосторонніми угодами між країнами. Конкуренція була практично відсутня, а ціни на міжнародні дзвінки залишалися надзвичайно високими.
2. Лібералізація та	Переломним моментом став Уругвайський раунд переговорів (1986–1994)

правове регулювання (1990-ті – початок 2000-х)	та створення СОТ. Було прийнято Генеральну угоду з торгівлі послугами, яка вперше встановила правила міжнародного доступу до ринків. Четвертий протокол ГАТС (1997): понад 60 країн домовилися відкрити свої телекомунікаційні ринки для іноземних інвестицій, що призвело до масової приватизації та появи транснаціональних операторів (наприклад, Vodafone, Orange).
3. Цифрова трансформація та дата-центризм (з 2010-х до сьогодні)	Технологічний стрибок (4G, 5G, супутниковий інтернет як Starlink) змінив саму суть ринку. Основний дохід тепер приносить не тривалість розмови, а обсяг переданого трафіку. Межа між зв'язком та ІТ розмилася. Хмарні обчислення та відеострімінг стали невід'ємною частиною сектору. Ринок перетворився на гігантську індустрію обсягом понад 2 трлн доларів США. Понад 65% доходів галузі зараз генерують саме мобільні послуги зв'язку

Джерело: складено автором за [1;3;4]

Сутність торгівлі послугами зв'язку на міжнародному ринку полягає в обміні комунікаційними послугами (інтернет, телеком, пошта) між країнами, що передбачає перетин кордонів і вимагає певних форм постачання (через інфраструктуру або безпосередній контакт). Даний ринок послуг має свої особливості [5].

— базуються на прямих контактах між їхніми виробниками і споживачами, оскільки послуги, на відміну від речових товарів, виробляються і споживаються в основному одночасно і не підлягають зберіганню, а також має велику залежність від інфраструктури та регулярного середовища;

— високу конкуренцію, постійний розвиток технологій (2G, 3G, 4G, 5G) та послуг, важливість якості мережі (покриття, швидкість), необхідність інновацій у тарифах, фокус на клієнтському досвіді (самообслуговування, підтримка), продаж, як самих послуг, так і пристроїв, та активне використання цифрових каналів продажів і просування, а також залежність від рівня конкурентоспроможності операторів.

В цілому сутність цієї сфери міжнародної торгівлі послугами розкривається через кілька основних аспектів (Рис. 1.1).

Класифікація послуг:

- сектор поділяється на базові послуги (телефонний зв'язок, передача даних, факс) та послуги з доданою вартістю (електронна пошта, онлайн-бази даних, обробка даних, відеоконференції).

Інфраструктурна роль

- зв'язок не лише є окремим товаром, а й виступає «транспортним засобом» для інших видів торгівлі (фінансових послуг, дистанційної освіти, медицини).

Регулювання

- міжнародна торгівля зв'язком регулюється нормами ГАТС (GATS) в рамках СОТ, що вимагає від країн забезпечення прозорого доступу до мереж та недискримінаційних умов для іноземних операторів

Рис. 1.1. Основні аспекти сфери міжнародної торгівлі послугами зв'язку

Джерело: розроблено автором за [1;4].

Також важливим є підкреслити ту роль, які виконують послуги зв'язку в сучасній світовій економіці (Рис 1.2):

Забезпечення дистанційної торгівлі

- без надійного зв'язку неможливе функціонування e-commerce (Amazon, eBay, Alibaba) та аутсорсингу послуг (ІТ, дизайн, бухгалтерія).

Управління глобальними ланцюгами постачання

- транснаціональні корпорації використовують канали зв'язку для координації виробництва, що розпорошене по різних континентах, у режимі реального часу.

Фінансові операції

- міжнародні банківські перекази (система SWIFT), біржова торгівля та робота платіжних систем (Visa/Mastercard) повністю залежать від стабільності та безпеки телекомунікаційних мереж.

Зниження трансакційних витрат

- якісний зв'язок робить пошук партнерів за кордоном швидшим і дешевшим, усуваючи необхідність постійних фізичних поїздок.

Рис. 1.2. Роль послуги зв'язку в сучасній світовій економіці

Джерело: розроблено автором за [6].

В цілому до складу послуг зв'язку входять наступні послуги [5]:

- Телекомунікаційні послуги: стаціонарний та мобільний зв'язок, надання доступу до мережі Інтернет, трансляція теле- та радіосигналів. Це найбільший за обсягом сегмент ринку, що генерує понад 70% сукупних доходів галузі у світі. Ключовими характеристиками є висока капіталомісткість, необхідність ліцензування та жорстке регулювання з боку держав.
- Поштові та кур'єрські послуги: фізична доставка кореспонденції та вантажів (традиційно також відносяться до сектору зв'язку в міжнародній статистиці). Попри розвиток електронних комунікацій, цей сегмент зберігає значність завдяки зростанню e-commerce та потребам бізнесу у фізичній доставці.
- Інформаційні послуги: обробка даних, зберігання інформації на серверах (хостинг), електронний документообіг, хмарні обчислення. Цей сегмент є найбільш динамічно зростаючим, оскільки цифрома трансформація економіки підвищує попит на зберігання та обробку великих масивів даних.

Важливою складовою розуміння ринку є визначення його товарного наповнення. Зокрема, Закон України «Про телекомунікації» визначає телекомунікаційну послугу як передавання, випромінювання або приймання знаків, сигналів, письмового тексту, зображень та звуків або повідомлень будь-якого роду по радіо, проводових, оптичних або електромагнітних системах [2]. На міжнародному рівні аналогічне визначення закріплене в Конституції Міжнародного союзу електрозв'язку (ITU). Основними сегментами — товаром — на ринку телекомунікаційних послуг є:

- Мобільний (рухомий) зв'язок - це бездротовий зв'язок, що дозволяє абонентам переміщатися в межах мережі, зберігаючи єдиний номер, завдяки радіо технологіям, що використовують "стільникову" мережу базових станцій для покриття території, дозволяючи залишатися на зв'язку в транспорті, вдома чи в роумінгу [7];
- Фіксований зв'язок або провідний - це телекомунікаційна послуга, яка забезпечує підключення стаціонарного телефонного апарату до телефонної мережі за для забезпечення голосового зв'язку, з використанням кабельного зв'язку [8];
- Електронні або так звані інтернет послуги - це різноманітні сервіси та функції, що надаються через мережу Інтернет для передачі та обміну інформацією,

доступу до ресурсів, комунікації та розваг, такі як електронна пошта, веб-серфінг (WWW), пошук, хмарні сховища, відео зв'язок, онлайн-навчання та доступ до електронних ресурсів (ігри, музика, фільми) .

— Поштовий зв'язок - це складний багатоопераційний комплекс, в якому поєднуються автоматизовані системи, інформаційні та банківські технології, сучасні методи ідентифікації та системи захисту, автомобільні та авіаційні перевезення, торгові операції та інші технології багатьох галузей економіки. Дана послуга на даний час займає лише 2 % від зального доходу на ринку послуг [7].

Як ми бачимо, ринок послуг зв'язку представлений трьома основними напрямками: телекомунікаційні послуги, поштові послуги та інформаційні послуги. Кожна із них включає ряд сегментів ринку, тому слід розглянути їх попит на ринку (рис 1.3).

Рис. 1.3. Попит послуг зв'язку на міжнародному ринку

Джерело: розроблено автором за [2]

Згідно рис 1.3 ми бачимо, що значна частка ринку послуг припадає саме на телекомунікаційні послуги які є лідерами. На сьогоднішній день телекомунікаційні послуги є «цифровим фундаментом» сучасної економіки і виконують такі ключові ролі у світовій економіці [2]:

- Драйвер глобального ВВП: Сектор телекомунікацій не лише створює додану вартість сам по собі, а й стимулює зростання інших галузей.
- Забезпечення цифрової трансформації: Телекомунікації є базою для хмарних обчислень, штучного інтелекту та «інтернету речей» . Це дозволяє автоматизувати виробництво та оптимізувати витрати бізнесу.
- Розвиток електронної комерції (e-commerce): Без стабільного зв'язку неможливе функціонування глобальних маркетплейсів (Amazon, AliExpress Temu, Alibaba). Сектор послуг зв'язку забезпечує обробку транзакцій та логістичний контроль у реальному часі .
- Трансформація ринку праці: Розвиток широкосмугового доступу зробив дистанційну роботу стандартом. Це дозволяє компаніям залучати таланти по всьому світу, знижуючи витрати на оренду офісів та інфраструктуру.
- Фінансова інклюзія: У країнах, де розвивається, мобільний зв'язок традиційні фінансові установи (мобільний банкінг), інтегрують в телефони клієнтів, що дозволяє зменшувати кількість фізичних банківських установ.
- Стійкість до криз: Як показав досвід пандемії, телекомунікації дозволяють підтримувати економічну активність (освіту, медицину, державне управління) навіть за умови фізичних обмежень.

На даному етапі розвитку телекомунікації перетворилися з простого засобу передачі голосу на критичну інфраструктуру, без якої не можливе функціонування жодного сучасного ринку. На сьогоднішній день завдяки мобільному застосунку ми можемо: сплатити комунальні послуги, розрахуватися в магазині або здійснити онлайн покупку, відкрити банківську картку, здійснити грошові перекази, працювати віддалено (якщо цьому дозволяє посада), навчатися і ще ряд послуг які з кожним роком збільшуються.

Інформаційні послуги враховуючи світовий перехід на цифру займають друге місце, в першу чергу через те, що вони все більше базуються на підґрунті телекомунікаційних. Тобто в даний час більшість інформаційних послуг представлені на відповідних інтернет ресурсах і замовити та отримати ту чи іншу інформацію можна навіть з мобільного застосунка.

Поштовий зв'язок у своєму первісному вигляді не дуже користується попитом, а існує в першу чергу за рахунок комерційної кур'єрської доставки, яка особливо набула попиту через пандемію та військові конфлікти які змушують людей до підвищеної міграції.

1.2. Основні суб'єкти міжнародного ринку послуг зв'язку

Основними суб'єктами міжнародного ринку послуг зв'язку є транснаціональні телекомунікаційні корпорації, національні оператори зв'язку (державні та приватні), міжнародні економічні організації та регуляторні органи, що забезпечують обмін даними, голосом та відео між країнами. Вони формують інфраструктуру, надають послуги інтернет-доступу, мобільного та супутникового зв'язку. До основних суб'єктів належать [9;10]:

- Міжнародні телекомунікаційні фірми та ТНК - це великі компанії, що працюють у багатьох країнах, наприклад, Vodafone, AT&T, Orange, Deutsche Telekom. Вони контролюють значну частку світового ринку, формують технологічні стандарти та здійснюють масштабні інвестиції в розробку мереж. ТНК є головними рушіями технологічного прогресу та глобальної конкуренції.
- Національні оператори зв'язку - державні та приватні компанії, що забезпечують підключення до міжнародних мереж, у межах конкретної країни та є основними провайдерами послуг для населення і бізнесу. Прикладами є Deutsche Telekom (Німеччина), France Télécom/Orange (Франція), British Telecom (Велика Британія), NTT (Японія).
- Інтеграційні об'єднання - групи країн, що узгоджують стандарти зв'язку та тарифи (наприклад, у межах ЄС). З 2017 року в Євросоюзі скасовані роумінгові тарифи в межах блоку. Орган регуляторів у сфері електронних комунікацій (BEREC) координує регуляторну діяльність 27 держав-членів ЄС, забезпечуючи єдиний цифровий ринок.
- Міжнародні організації – вони регулюють стандарти, наприклад, Міжнародний союз електрозв'язку (ITU) – спеціалізована агенція ООН, що

координує глобальне використання радіоспектру та розробляє міжнародні стандарти зв'язку. Всесвітній поштовий союз (UPU) — регулює міжнародний обмін поштою між 192 країнами-членами. Світова організація торгівлі (СОТ/ВТО) через ГАТС встановлює правила доступу до ринків телекомунікацій

Суб'єкти діють на регіональних, міждержавних та міжфірмових рівнях, забезпечуючи функціонування міжнародних економічних відносин.

На світовому ринку телекомунікаційних послуг, в тому числі і послуг зв'язку слід виділити наступних гравців (Табл. 1.2):

Таблиця 1.2

Провідні суб'єкти світового ринку послуг зв'язку

№	Компанія	Кількість абонентів (млн)	Характеристика
1	China Mobile (Китай)	851,2	Найбільша у світі мобільна мережа. Штаб-квартира в Гонконгу, представництва у 20+ країнах. Лідер за масштабом мережі та вартістю бренду. Зареєстрована на Гонконгській та Нью-Йоркській фондових біржах.
2	Vodafone (Велика Британія)	469,7	Британська міжнародна компанія. Мережі в 26 країнах (4G – у 18), партнерські мережі у 40+ країнах. Підрозділ Vodafone Global Enterprise діє у сфері ІТ у понад 65 країнах.
3	AT&T (США)	355	Один із найбільших постачальників телефонних послуг у світі. Дослідницький підрозділ Bell Labs розробив Unix, мову С та транзистор. 11 співробітників — лауреати Нобелівської премії.
4	Verizon Communications (США)	~190	Американський оператор. Надає мобільну телефонію (Verizon Wireless), ШСД та кабельне ТБ. Частина індексу Dow Jones 30.
5	NTT (Японія)	~190	Японська телекомунікаційна група. Дочірні компанії: NTT East, NTT West, NTT DoCoMo, NTT Data. Основна мета — стабільне надання послуг по всій Японії.
6	Telefónica (Іспанія)	190	Активно діє в Іспанії, Латинській Америці та деяких ринках Європи.
7	América Móvil (Мексика)	175	Найбільший оператор Латинської Америки.
8	China Unicom (Китай)	138	Другий за величиною китайський телекомунікаційний оператор.

9	T-Mobile (США/Німеччина)	127	Американський підрозділ Deutsche Telekom. Активно розгортає 5G у США.
10	Telenor (Норвегія)	97	Скандинавський оператор з присутністю в Азії та Східній Європі.
11	Airtel (Індія)	94	Один із найбільших операторів Африки та Азії.

Джерело: складено автором за [11].

Як ми бачимо, у телекомунікаційному секторі працює дуже багато компаній і тут також є своя трійка лідерів, і компанія Vodafone в ній також займає почесне 2 місце. Для систематизації інформації щодо суб'єктів ринку послуг зв'язку за їх регіональністю можна виокремити три основні регіони [11]:

- Азійсько-Тихоокеанський регіон — найбільший ринок, що генерує близько 45% загальносвітових надходжень від зв'язку. Цей регіон є лідером як у телекомунікаційній сфері, так і в суміжній ІТ-галузі.
- США — окрема країна з найбільшим обсягом виручки — 327 млрд дол. США у 2025 році.
- Європа — демонструє стабільність, але темпи зростання дещо нижчі за азійські, через жорстке регулювання та високу конкуренцію.

Ринок телекомунікаційних послуг є досить жорстким, адже темпи глобалізації й індустріалізації набули неабияких масштабів. Цим пояснюється той факт, що є основна трійка гравців ринку, яка і визначає його розвиток: усі інші або намагаються відповідати стандартам, які диктують основні гравці, або залишаються обмеженими у просторі надання своїх послуг.

1.3. Чинники розвитку сучасного міжнародного ринку послуг зв'язку

Міжнародний ринок послуг зв'язку є одним із найбільш динамічних сегментів світової економіки, розвиток якого визначається сукупністю взаємопов'язаних чинників. Розуміння природи цих чинників та механізмів їхнього впливу є необхідною умовою для оцінки поточного стану ринку та прогнозування його подальших трансформацій. В науковій літературі прийнято виділяти декілька

ключових груп чинників: технологічні, економічні, інституційні, демографічні та інфраструктурні (Таблиця 1.3).

Таблиця 1.3

Основні чинники розвитку міжнародного ринку послуг зв'язку

Чинник	Зміст впливу
Науково-технічний прогрес	Цифрова трансформація, розгортання мереж 5G/6G, штучний інтелект, хмарні обчислення, Internet of Things
Глобалізація та лібералізація	Зняття торгових бар'єрів, приватизація державних операторів, відкриття ринків для іноземних інвестицій
Зміна споживчих потреб	Попит на мобільність, дистанційну роботу, онлайн-освіту, телемедицину, фінтех-рішення
Розвиток інфраструктури	Розширення оптоволоконних мереж, будівництво дата-центрів, супутниковий інтернет
Інституційне регулювання	Діяльність СОТ та ІТУ, стандартизація, регуляторна підтримка конкуренції
Демографічні та соціальні зміни	Урбанізація, зростання середнього класу у країнах, що розвиваються, цифрова грамотність населення

Джерело: складено автором [12;13].

1. Науково-технічний прогрес як провідний чинник розвитку ринку:

Технологічний прогрес є основним рушієм трансформації міжнародного ринку телекомунікаційних послуг. Його вплив реалізується через декілька взаємопов'язаних процесів: цифровізацію, розгортання мереж нового покоління, впровадження штучного інтелекту та розвиток Інтернету речей (IoT).

Цифрова трансформація кардинально змінює структуру пропозиції послуг зв'язку: традиційні оператори поступово перетворюються на постачальників цифрових екосистем, що охоплюють хмарні обчислення, медіасервіси, фінансові технології та IoT-рішення. За даними McKinsey, серед семи ключових технологічних трендів у галузі провідне місце посідають розширення зв'язності (5G/6G), периферійні обчислення, архітектура нульової довіри у сфері кібербезпеки та генеративний штучний інтелект.

Розгортання мереж п'ятого покоління (5G) якісно змінює можливості у сфері промислового Інтернету речей, телемедицини, безпілотного транспорту та розумних міст. Очікується, що технологія 6G забезпечить ще вищий рівень пропускної

здатності та мінімальні затримки, відкривши нові ринки для операторів. За прогнозами аналітиків, саме розвиток мобільної інфраструктури залишається основним сегментом ринку, компенсуючи падіння доходів від голосових послуг зростанням трафіку даних та послуг міжмашинної взаємодії (M2M).

Штучний інтелект застосовується операторами для оптимізації мережевих ресурсів у режимі реального часу, прогностичного обслуговування інфраструктури, підвищення якості клієнтського сервісу через інтелектуальні чат-боти та персоналізацію пропозицій. Генеративний ШІ відкриває нові можливості для автоматизації операційних процесів та розробки нових видів послуг [12].

2. Глобалізація та лібералізація торгівлі послугами зв'язку:

Лібералізація ринку телекомунікацій є фундаментальним інституційним чинником, що суттєво вплинув на структуру та динаміку міжнародного ринку послуг зв'язку впродовж останніх трьох десятиліть. Основними проявами лібералізації є:

- приватизація та демонополізація — перехід від державних монополій до конкурентних ринків з множиною приватних операторів;
- зняття обмежень на іноземні інвестиції — допуск міжнаціональних корпорацій до національних ринків та створення спільних підприємств;
- прозорий розподіл частотного спектру — аукціони на частоти для мобільного зв'язку (4G, 5G), що стимулює конкуренцію;
- запровадження режиму відкритого доступу до мереж — зобов'язання великих гравців надавати оптовий доступ конкурентам.

Глобалізація виявляється у формуванні транснаціональних телекомунікаційних корпорацій (Vodafone, Orange, Deutsche Telekom, AT&T), які функціонують одночасно на десятках національних ринків, задаючи глобальні стандарти якості та ціноутворення. Паралельно великі технологічні платформи (Google, Meta, Apple, Netflix) формують глобальні цифрові екосистеми, що охоплюють мільярди користувачів та кардинально перерозподіляють потоки доходів у галузі.

3. Трансформація споживчого попиту:

Зміна структури споживчого попиту є не менш важливим чинником розвитку ринку. Прискорення темпів цифровізації економіки та повсякденного життя формує стійку тенденцію до зростання попиту на широкосмуговий мобільний та фіксований доступ до мережі Інтернет. Масштабне поширення практики дистанційної роботи, онлайн-освіти та телемедицини, що різко прискорилося під впливом пандемії COVID-19, призвело до якісного підвищення вимог до надійності та пропускної здатності каналів зв'язку.

Конвергенція телекомунікаційних та фінансових технологій формує новий клас послуг — мобільні платежі, цифрові гаманці, кредитний скоринг на основі даних оператора. Це розширює можливості операторів для збільшення недотелекомунікаційних доходів та формування комплексних клієнтських екосистем. Корпоративний сегмент, своєю чергою, генерує зростаючий попит на рішення у сфері хмарних обчислень, кібербезпеки, IoT та великих даних.

4. Розвиток інфраструктури та демографічні зміни:

Розбудова фізичної інфраструктури є необхідною матеріальною основою розвитку ринку. Глобальне розширення оптоволоконних мереж (FTTH/FTTP), будівництво хмарних дата-центрів та впровадження технологій XPON підвищують пропускну здатність і знижують вартість передачі даних. Активний розвиток низькоорбітального супутникового зв'язку (LEO-системи) розширює географію надання послуг, забезпечуючи доступність широкосмугового зв'язку у важкодоступних регіонах.

Демографічний чинник діє двояко. З одного боку, урбанізація та зростання міського населення у країнах, що розвиваються, особливо в Азійсько-Тихоокеанському регіоні та Африці, розширює потенційну базу споживачів телекомунікаційних послуг. З іншого — підвищення рівня цифрової грамотності та збільшення частки молоді у структурі населення цих регіонів прискорює проникнення мобільного зв'язку та мобільного інтернету.

5. Інституційне та регуляторне середовище:

Інституційне середовище визначає «правила гри» на міжнародному ринку послуг зв'язку. Ключову роль у цьому відіграють Міжнародний союз електрозв'язку

(ITU), Світова організація торгівлі (COT), а також регіональні об'єднання — Європейський союз, АСЕАН та інші. Ці організації формують рамкові умови для стандартизації протоколів, розподілу частотного спектру та вирішення питань транскордонного обміну даними.

Різниця у якості регуляторного середовища між країнами суттєво впливає на географічний розподіл інвестицій та темпи розвитку ринку. Регіони з прозорою та сприятливою регуляторною системою залучають більші обсяги прямих іноземних інвестицій у телекомунікаційну інфраструктуру та демонструють вищі темпи проникнення сучасних послуг зв'язку.

Сукупна дія зазначених чинників визначає позитивну динаміку обсягів світового ринку послуг зв'язку, що підтверджується даними провідних аналітичних агентств (Табл. 1.4).

Таблиця 1.4

Динаміка обсягу світового ринку телекомунікаційних послуг, 2021-2033рр.

Рік	Обсяг ринку, млрд дол.	Приріст%
2021	1 480	—
2022	1 510	+2,2%
2023	1 550	+2,1–3,0%
2025	2 095,7	+7,1% CAGR
2033 (прогноз)	3 584,3	+7,1% CAGR

Джерело: складено за : IDC, Grand View Research, Tadviser

Як свідчать наведені дані, глобальний ринок телекомунікаційних послуг демонструє стабільне зростання: якщо у 2022–2023 роках темпи приросту становили 2–3% на рік, то прогноз на 2026–2033 роки передбачає середньорічний темп зростання (CAGR) на рівні 7,1%, що значно перевищує середні темпи зростання світової економіки. За оцінками Grand View Research, обсяг ринку у 2025 році склав 2095,7 млрд дол. США, а до 2033 року очікується його збільшення до 3584,3 млрд дол. Прискорення темпів зростання зумовлене масштабним розгортанням 5G-мереж, активним розвитком хмарних сервісів та зростанням попиту з боку ринків, що розвиваються [12].

Географічна структура ринку відзначається домінуванням Азійсько-Тихоокеанського регіону (близько 45% сукупних доходів), що обумовлено чисельністю населення, динамічним економічним розвитком та масштабними державними програмами розвитку цифрової інфраструктури в Китаї, Японії, Індії та інших країнах регіону. США є найбільшим однонаціональним ринком зі значним обсягом виручки у секторі, тоді як Європа демонструє стабільні, але дещо нижчі темпи зростання внаслідок зрілості ринку та жорсткої конкуренції [11].

Отже всі ці фактори взаємопов'язані, створюючи динамічний міжнародний ринок, де технологічні інновації та глобальні економічні процеси стимулюють постійний розвиток і розширення спектра послуг зв'язку.

Висновки до розділу 1

Розглянувши, що собою представляє ринок послуг зв'язку, з'ясувавши, що основними послугами є: мобільний зв'язок, який є лідером за кількістю отриманих доходів; інтернет-послуги — які найближчим часом мають всі підстави зайняти першість, адже на сьогоднішній день жодна галузь не обходиться без інтернету; послуги провідного або стаціонарного зв'язку, хоча і втратили свою конкурентоздатність, але як у світі, так і продовжують бути складовою телекомунікаційних послуг; поштовий зв'язок присутній на ринку послуг, проте поступово з розвитком телекомунікаційних послуг переходить у цифровий формат.

Слід відмітити, що ринок послуг зв'язку відрізняється від інших видів ринків і є більш жорстким, сутність його діяльності полягає у наданні за плату можливості передавання інформації (голосу, даних, відео) між користувачами через територіальні кордони. Торгівля послугами зв'язку на міжнародному ринку у 2026 році є одним із най динамічніших сегментів світової економіки, що розвивається випереджаючими темпами порівняно з торгівлею товарами.

Основними суб'єктами ринку послуг зв'язку на світовому рівні: China Mobile, Vodafone, AT&T. Якщо аналізувати суб'єктів ринку послуг зв'язку за їх регіональністю, то виокремлюються три основні регіони: Азійсько-Тихоокеанський (45% доходів), США (327 млрд дол. США) та Європа. Ринок телекомунікаційних

послуг є досить жорстким, адже темпи глобалізації й індустріалізації набули неабияких масштабів. Основна трійка гравців ринку диктує стандарти, всі інші або відповідають їм, або залишаються обмеженими у просторі надання послуг.

На сьогоднішній день ринок послуг телекомунікацій напряду залежить від сукупності факторів які по суті і створюють даний ринок. Сьогодення, коли все переходить в інтернет, коли швидкість покриття і модернізації мережі це не отримання додаткового прибутку, а лише втримання його, коли роумінг це не перспектива, а вимога ринку. Тобто даний ринок являє собою складну систему, яка не терпить зупинку на досягнутому а щоденно вимагає модернізації та удосконалення.

РОЗДІЛ 2 АНАЛІЗ СТАНУ ІНТЕГРАЦІЇ УКРАЇНИ ДО МІЖНАРОДНОГО РИНКУ ПОСЛУГ ЗВ'ЯЗКУ

2.1. Аналіз сучасного стану та динаміки показників інтеграції України до міжнародного ринку послуг зв'язку

Сучасний стан інтеграції України до міжнародного ринку послуг зв'язку характеризується стійкістю в умовах війни, попри певну негативну динаміку останніх років. Український експорт, що включає значну частину послуг зв'язку та розробки, демонструє високі темпи зростання, стаючи важливою складовою особливо в експорті телекомунікаційних послуг та інтеграції в світову цифрову економіку. Розглянемо яку частку ВВП країни займає дана галузь (Таблиця 2.1).

Таблиця 2.1

Частка основних галузей економіки у структурі ВВП

Галузь /роки	2020	2021	2022	2023	2024
Сільське господарство	13%	10,9%	8,5%	7,4%	11%
Будівництво	7%	11%	17%	23%	11%
Оптова і роздрібна торгівля	18%	16%	12,4%	13,9%	18%
Сфера зв'язку та ІТ-послуг	8%	5%	11%	13%	15%

Джерело: складено автором за даними ДССУ [17]

Як свідчать дані таблиці 2.1, сфера зв'язку займає вагому частку у ВВП України. Порівняно з іншими галузями, під впливом воєнних дій телекомунікаційний сектор продовжує нарощувати свій потенціал: за 2020–2024 роки приріст частки галузі склав 7 відсоткових пунктів. Це пояснюється передусім зростанням телекомунікаційних послуг, на які припадає близько 80% загального обсягу сфери зв'язку, тоді як поштові послуги становлять лише 20%. Таким чином, ринок послуг зв'язку умовно поділяється на два основні сегменти, що, у свою чергу, включають низку окремих послуг, наведених на рисунку 2.1.

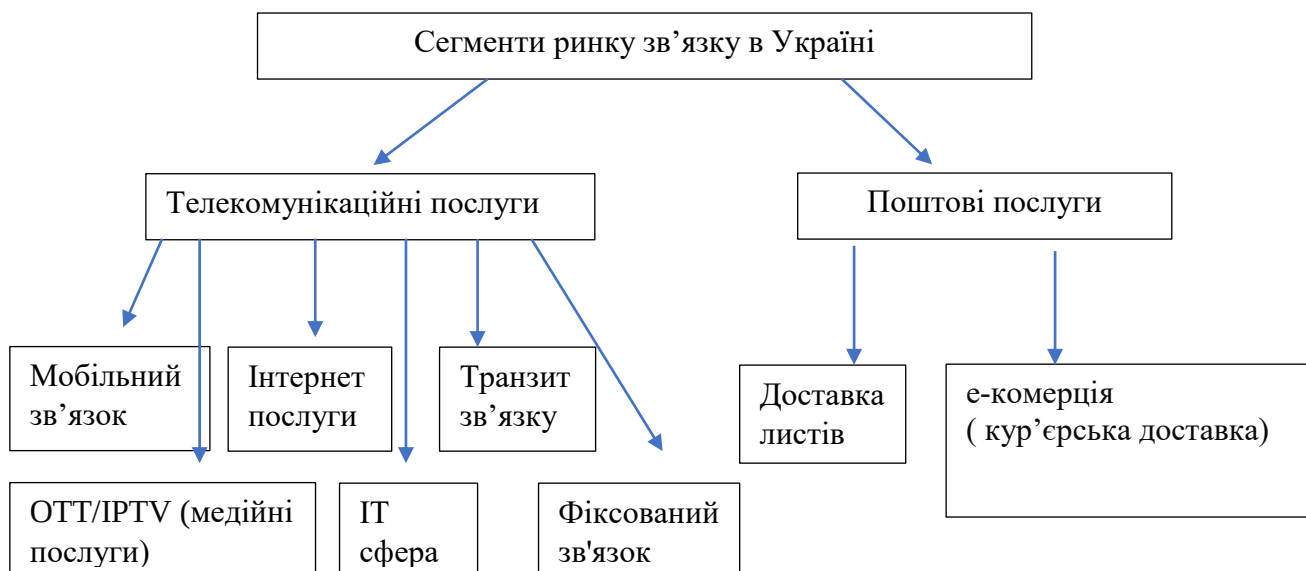

Рис. 2.1. Сегменти ринку зв'язку в Україні

Джерело: складено автором за даними [25]

Як ми бачимо на рис. 2.1, сегмент ринку зв'язку дуже різносторонній, попит на основні види послуг можна проаналізувати за доходами отриманими суб'єктами ринку. Доходи ринку зв'язку за основними видами послуг надані на Рис. 2.2.

Рис. 2.2. Доходи ринку зв'язку за основними видами послуг, 2023, %

Джерело: складено [17;21]

Основну частку на рику послуг зв'язку у 2026 році займають саме телекомунікаційні послуги рис. 2.2 це близько 80%, поштові послуги складають лише 20% це пояснюється тим, що телекомунікаційний ринок послуг являє собою розгалужену систему послуг, яка розвивається відповідно до сучасних індустріальних і інтеграційних процесів які відбуваються в світі. Даний ринок

послуг є більш вибагливий і залежний від впровадження наукового процесу, адже саме своєчасна інтеграція до сучасних вимог ринку впливає на дохід суб'єктів ринку і їх конкурентну здатність. В подальшому основна увага аналізу ринку зв'язку буде направлена саме на аналіз ринку телекомунікаційних послуг, як основної складової ринку зв'язку.

Ринок мобільного зв'язку в Україні визначається як олігополія, оскільки на ньому домінують кілька великих компаній, які мають значний вплив і контролюють доступ до нього (Таблиця 2.2).

Таблиця 2.2

Оператори мобільного зв'язку в Україні на 2025 р.

Оператори	Кількість підключень млн.	Частка на ринку %
ПрАТ «Київстар»	25,3	44
Vodafone Україна	20,7	36
lifecell	9,7	16,9
Інші оператори	1,31	31,1

Джерело: складено автором за [34]

Відповідно до даних таблиці 2.2, основними гравцями на ринку мобільного зв'язку України є три оператори. ПрАТ «Київстар» — найбільша мережа за покриттям (близько 99% території), лідер за інвестиціями та прибутковістю за даними 2025 р. Компанія є єдиним акціонером якого виступає міжнародна телекомунікаційна група VEON (Королівство Нідерландів). Vodafone Україна — лідер за швидкістю мобільного інтернету, відомий агресивною маркетинговою стратегією. Є підрозділом британської телекомунікаційної корпорації з понад 469,7 млн абонентів у 26 країнах світу. lifecell — третій значний оператор, з 2024 р. перебуває у власності французького підприємця Ксав'є Ніеля. Лідирує в тестах 5G, з покриттям 92% [34].

Трійка основних операторів зв'язку хоча і представлена Українськими гравцями ринку телекомунікаційних послуг, проте кожен з вище наведених операторів належить іноземним корпораціям, що з одного боку є позитивним, адже процес інтеграції до вимог сучасного ринку проходить значно скоріше, негативною стороною є те, що українські оператори-провайдери не здатні самотійно втриматися на ринку послуг і відповідати сучасним вимогам попиту.

Інші гравці є меншими та спеціалізованими, до них відносяться [34]:

- Інтертелеком: має значну частку, але меншу за лідерів.
- 3Mob (ТриМоб): компанія з меншою часткою ринку, яка також надає мобільні послуги.
- ЛусаMobile: «найбільший оператор світу» не має власної інфраструктури, а орендує її у мобільних операторів і надає послуги під власним брендом.
- АТ «Укртелеком»: залишається монопольним гравцем серед стаціонарного зв'язку на сьогоднішній день, основні напрямки послуг: альтернативна телефонія, провідний інтернет. Основний напрямок покриття це в основному сільська місцевість де він поки, що залишається лідером серед інтернет провайдерів України.

Динаміка експорту власне послуг зв'язку є частиною ширшої групи «Телекомунікаційні, комп'ютерні та інформаційні послуги». Незважаючи на те що основну частку доходів у цій групі (понад 80%) формує ІТ-сектор, телекомунікаційний сегмент демонструє власну специфіку. Детальні показники наведено у таблиці 2.3.

Таблиця 2.3

Динаміка показників телекомунікаційних послуг (млн дол. США), 2019-2024

Рік	Експорт	Імпорт	Приріст
2019	430,0	250,0	180,0
2020	495,0	290,0	205,0
2021	580,0	340,0	240,0
2022	520,0	325,0	195,0
2023	490,0	310,0	180,0
2024	475,0	305,0	170,0

Джерело: складено автором за даними НБУ та ДССУ [17;21]

Як свідчать дані таблиці 2.3, Україна стабільно продає більше послуг зв'язку, ніж купує у іноземних операторів, про що свідчить позитивне сальдо протягом усього аналізованого періоду. Найвищий показник експорту зафіксовано у 2021 р. — 580 млн дол. США. Подальше зниження пов'язане з воєнною агресією: руйнування обладнання та оптоволоконних ліній на окупованих територіях призвело до втрати частини активів. Водночас телекомунікації залишаються однією

з небагатьох галузей, що разом з ІТ стабільно забезпечують позитивне сальдо зовнішньої торгівлі послугами [21].

Позитивне сальдо значною мірою забезпечується транзитом даних між Європою та Азією через українські магістральні мережі. Значна кількість українців за кордоном збільшила обсяги імпорту послуг у 2022–2024 рр., проте ініціатива «Роумінг, як вдома» та спеціальні умови для українських абонентів частково збалансували ці витрати [26].

На даний час розвиток експорту послуг зв'язку напряму пов'язаний із цифровою інтеграцією з ЄС (Digital Single Market) та впровадженням спільних стандартів зв'язку, що має потенціал для зростання після завершення активної фази бойових дій.

На рисунку 2.3 наведено порівняльні дані щодо провідних країн-експортерів телекомунікаційних послуг у світі.

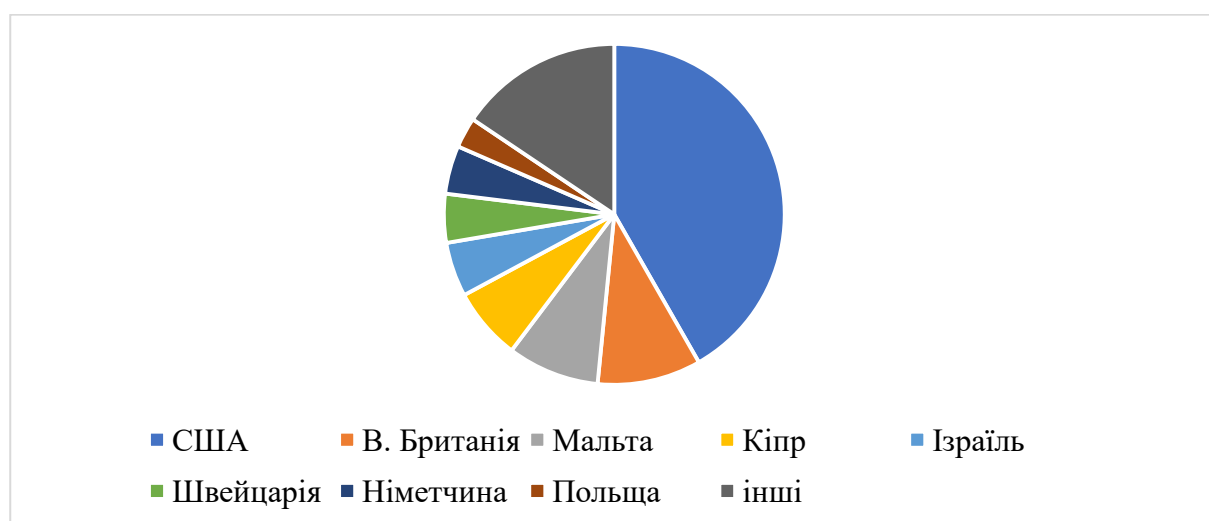

Рис. 2.3. Експорт телекомунікаційних послуг, млн. дол. США, 2025р.

Джерело: складено автором за даними Національного банку України [21]

Основними експортерами телекомунікаційних послуг є США 2397 млн. дол. США на рік, на другому місці Велика Британія – 565 млн. дол. США, та третє місце займає Мальта 501млн. дол. США.

Прямими імпортерами послуг зв'язку в Україну є: Starlink (SpaceX), що діє через ТОВ «Старлінк Юкрейн» і є ключовим імпортером послуг супутникового зв'язку; а також міжнародні магістральні оператори, які забезпечують транскордонну передачу даних (ІР-транзит) для українських провайдерів. З січня

2026 р. розпочалася повна інтеграція України у зону роумінгу ЄС, що фактично змінює модель імпорту послуг мобільного зв'язку [26].

2.2. Аналіз показників діяльності та стану інтеграції АТ «Укртелеком» до міжнародного ринку послуг зв'язку

«Укртелеком» як сучасна юридична особа бере свій початок у 1993-1994 роках, коли відбулося відокремлення української телекомунікаційної мережі від загальносоюзної. У 1993 році було розроблено Концепцію розвитку телекомунікацій України, на базі якої Уряд затвердив Комплексну програму створення Єдиної національної системи зв'язку України. Для ефективнішого управління галуззю зв'язку було здійснено її реорганізацію. Міністерство зв'язку прийняло радикальне рішення про розподіл системи зв'язку на дві підгалузі — пошту та електрозв'язок — і створення на базі державних підприємств зв'язку двох об'єднань: Українського об'єднання поштового зв'язку «Укрпошта» і Українського об'єднання електрозв'язку «Укртелеком» (до 1994 року — «Укрелектрозв'язок») [23]. Тобто Укртелеком був базою для розвитку не тільки для телекомунікаційного зв'язку (мобільний зв'язок та інтернет) а й поштового зв'язку. Таким чином, 15 грудня 1993 року зареєстровано Українське об'єднання електрозв'язку «Укрелектрозв'язок», на яке було покладено функції та повноваження національного оператора електрозв'язку в Україні. Протягом 1994–1997 років Укртелеком був загальновизнаним державним оператором електрозв'язку на національному та міжнародному рівнях.

В період формування незалежної України, коли на ринок виходять приватні підприємства, які прагнуть не тільки закріпитися, а й витіснити державних монополістів «Укртелеком» перебуває в стадії застою, саме в середині 90-х років підприємство починає втрачати своїх споживачів і свій ринок. Стрімкий розвиток нової держави і орієнтація на щось нове чим можна захопити ринок, призводять до створення нових операторів які пропонують бездротовий зв'язок, починають з'являтися нові гравці такі, як «Київстар», «МТС», «UMC» та перші інтернет

провайдери: «Інфоком» та «Техносффт» і звичні стаціонарні телефони і телетайпи для передачі телефонограм відходять на задній план. З кожним роком мобільних операторів та інтернет провайдерів на ринку зв'язку стає все більше, а «Укртелеком» продовжує свою діяльність у звичному руслі, що і стало підставою, що донедавна монополіст послуг зв'язку почав втрачати свій ринок. Супутнє підприємство «Укрпошта» яке утворилося після розподілу з «Укртелекомом» також не вдержало свою монополію на ринку пустивши туди нових гравців таких, як «Нова пошта» яка фактично є лідером на сьогоднішній день у сфері поштового зв'язку.

13 липня 2000 року Верховна Рада України прийняла Закон України «Про особливості приватизації відкритого акціонерного товариства «Укртелеком» [42], а 16 листопада 2000 року Кабінет Міністрів України ухвалив рішення про початок приватизації Укртелекому. В період з 1 жовтня 2001 року до 1 лютого 2002 року відбувся основний етап пільгового продажу акцій ВАТ «Укртелеком», саме після цього етапу «Укртелеком» розпочне своє друге відродження на ринку послуг.

У грудні 2005 р. ВАТ «Укртелеком» отримав ліцензію на надання послуг мобільного (рухомого) телефонного зв'язку за технологією UMTS/WCDMA. З 1 листопада 2007 р. компанія розпочала продаж послуг мобільного зв'язку третього покоління [23]. В 2011 р. мобільний рухомий зв'язок було виокремлено у новостворене підприємство ТОВ «ТриМоб» на базі «Укртелекому».

З 2015 р. розпочалася масштабна технічна модернізація мережі АТ «Укртелеком». У 2016 р. підприємство уклало угоду з китайською транснаціональною корпорацією Нuawei щодо впровадження мультимедійних шаф, що забезпечують надання швидкісного інтернету замість застарілих АТС. Починаючи з 2017 р. підприємство активно виходить на ринок як інтернет-провайдер.

Аналіз діяльності підприємства охоплює оцінку фінансових і операційних показників у контексті інтеграції до міжнародного ринку: рівень якості послуг, впровадження інновацій (5G, хмарні технології), відповідність євроінтеграційним

стандартам та участь у міжнародних проектах [23]. Основні фінансові показники діяльності АТ «Укртелеком» наведено у таблиці 2.4.

Таблиця 2.4

Динаміка показників фінансового стану АТ «Укртелеком» (млрд грн).

Показник	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Загальний дохід млрд. грн	6,2	6,7	5,7	5	5,3	5,7
EBITDA	1,7	2,1	1,3	1	0,97	1,2
Маржа EBITDA	27%	31%	23%	21,1%	20%	22%

Джерело: складено автором за даними фінансових звітів АТ «Укртелеком» [24]

За даними таблиці 2.4 ми бачимо, що підприємство є прибутковим з перспективою нарощення. Зниження показників у 2022-2023 рр. зумовлено воєнними діями, проте вже з 2024 року спостерігається адаптація і підприємство починає нарощувати свої прибутки. Показник маржі EBITDA, що відображає операційну рентабельність, протягом усього аналізованого періоду не знижувався нижче 20%, що відповідає рівню успішних компаній у телекомунікаційному секторі ЄС [24].

Відповідно до статуту підприємства [25], предметом діяльності є близько 50 видів послуг, основні види послуг наведено у таблиці 2.5.

Таблиця 2.5

Дохід за видами діяльності АТ «Укртелеком»

Вид доходів :	Дохід в рік млн. грн	% у загальному доході
Дохід від оптичного інтернету	1640,00	29
Дохід від телефонії	600,0	10
Дохід від оренди приміщень	710,00	12
Дохід від оренди кабельної каналізації	600,00	10
Дохід від термінації та транзиту міжнародного трафіку	470,00	8
Інші доходи	1680,00	31
Всього	5700,00	100

Джерело: складено автором за даними фінансових звітів АТ «Укртелеком» за 2025 р. [26]

Основний дохід підприємства складають інтернет послуги — 29% загального доходу, стаціонарна та аналогова телефонія яка свого часу була основною послугою

підприємства складає лише 10%, що в котрий раз підтверджує, що стаціонарна та аналогова телефонія, як послуга відходить на задній план, адже саме по цій послугі підприємство і досі продовжує залишатися монополістом в країні. Слід відмітити, що підприємство офіційно позиціонує себе не як оператора телефонії, а як провайдер широкого спектра цифрових послуг, що і підтверджують низькі доходи від телефонії і значна частка доходів від оптичного інтернету.

Серед доходів підприємства виокремлюється стаття «дохід від оренди приміщень». Після приватизації підприємство отримало значну кількість необоротних активів: станції, що обслуговували телефонний зв'язок, займали значні площі, а обслуговуючі служби розміщувалися у великих майнових комплексах.

Після укладення угоди з міжнародною корпорацією Huawei розпочалося масове будівництво мультимедійних шаф (рис. 2.4, 2.5), що призвело до вивільнення будівель та майнових комплексів. Якщо раніше АТС займали 100 кв. м і більше, то нині мультимедійна шафа займає 1 кв. м і розміщується на стовпах або стінах будівель

Було

Стало

Рис.2.4. Фото телефонної станції.

Рис. 2.5. Фото мультимедійної шафи

Джерело: внутрішні матеріали АТ «Укртелеком»

Вивільнені площі підприємство активно почало здавати в оренду, дохід від оренди приміщень за 2025 рік склав 710 млн. грн., що складає 12% від загального прибутку. Окрім отриманого доходу від здачі вивільнених приміщень підприємству вдалось скоротити і свої витрати, реалізація проектів, щодо демонтажу громістких АТС на мультимедійні шафи, дала можливість також скоротити затрати на оренду технологічних приміщень.

Таблиця 2.6

Бюджет підприємство по ОТП млн. грн

2024	2025	2026
51,486	48,385	42,761

Джерело: складено автором згідно додатків «А-В» бюджет підприємства за 2024-2026рр

Аналізуючи бюджет підприємства, прослідковується щорічне зниження витрат: за три роки бюджет зменшено на 8,725 млн грн завдяки модернізації обладнання. На сьогодні в діяльності підприємства задіяно близько 1200 орендованих приміщень, які щорічно вивільняються в межах програми модернізації. Зокрема, по Одеській філії протягом 2015–2025 рр. вивільнено 476 орендованих адрес.

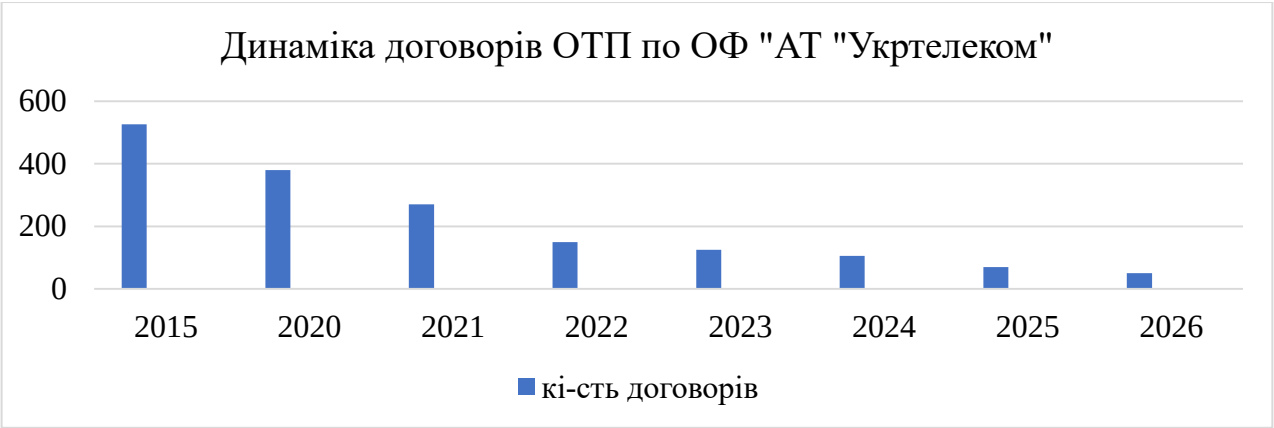

Рис. 2.6 Динаміка доходів від комерційної оренди 2015-2026

Джерело: складено автором за інвентаризаційними описами підприємства

З 2017 р. на підприємстві реалізується програма ЛМТМ (ліквідація мідної транспортної мережі). В межах цієї програми лише по Одеській філії АТ «Укртелеком» вивільнено близько 6 600 приміщень, що дозволило скоротити витрати на ОТП та поповнити портфель комерційної оренди власними об'єктами.

Рис. 2.7. Динаміка доходів від комерційної оренди, 2022-2025

Джерело: складено автором за внутрішніми звітами ПМР по договорам КО [Додатки «Г-Д»]

Наступна стаття доходу — «дохід від кабельної каналізації». Підприємство має розгалужену мережу технологічних споруд: опори, каналізаційні комунікації, радіорелейні вежі — які здаються в оренду компаніям «Київстар», Vodafone та lifecell, а також операторам інтернет-зв'язку. На сьогодні магістральна мережа «Укртелекому» покриває понад 90% території України.

Як найбільший власник магістральних мереж, «Укртелеком» залишається ключовим гравцем у забезпеченні транзиту трафіку між Європою та Азією через українську територію. Дохід від цього напрямку складає 8% загального доходу підприємства і є стабільним завдяки статусу системного оператора.

Підприємство активно розвиває євроінтеграційний напрямок. У 2024 р. АТ «Укртелеком» вступив до FTTH Council Europe — найавторитетнішої організації, що об'єднує провідних операторів оптоволоконних мереж Євросоюзу та сусідніх країн. Членство у цій організації надає доступ до передових технологій, дозволяє брати участь у формуванні нормативних стандартів ЄС та підвищує конкурентоспроможність підприємства на міжнародному ринку. Компанія реалізує партнерство зі словенською фірмою Iskratel та отримала фінансування від SID Bank, що дозволяє надавати послуги на швидкості до 1 Гбіт/с відповідно до стандартів ЄС [24].

Стратегічне партнерство з Iskratel забезпечує технологічну модернізацію мережі та її інтеграцію до європейського цифрового простору. Спільні проєкти

охоплюють сотні населених пунктів, зокрема у сільській місцевості, сприяючи подоланню цифрового розриву. За даними на кінець 2025 р., близько 85% абонентів «Укртелекому» вже перейшли на оптичний інтернет [24].

Динаміку будівництва оптоволоконного покриття наведено на рисунку 2.8.

Рис. 2.8. Динаміка будівництва оптоволоконного покриття

Джерело: складено автором за внутрішніми звітами підприємства щодо реалізації програми «Модернізація системи ВОЛЗ» [27]

За даними рисунку 2.8, пік будівництва оптоволоконна припав на 2021 р. Починаючи з 2023 р. підприємство знову активізує роботи, хоча темпи поки нижчі за довоєнні. Загалом підприємством побудовано 90 000 км оптоволоконного покриття.

Зовнішньоекономічна діяльність (ЗЕД) АТ «Укртелеком» охоплює як імпорту, так і експорту складову. Основні напрямки імпортової діяльності включають: телекомунікаційне обладнання (комутатори, маршрутизатори, модеми та обладнання для надання послуг широкопasmового доступу за технологією GPON та IP-телефонії); енергонезалежне обладнання (акумуляторні батареї та джерела безперебійного живлення); а також залучення провідних світових виробників телекомунікаційного обладнання через партнерські угоди.

Щодо експортної діяльності, «Укртелеком» співпрацює з понад 400 операторами світу, забезпечуючи передачу трафіку між українськими та закордонними мережами. Основні напрямки експорту послуг: термінація голосового трафіку — завершення міжнародних дзвінків на фіксовані та мобільні мережі в Україні; міжнародний транзит — маршрутизація голосових дзвінків та даних через мережу оператора; B2B-співпраця — надання послуг операторам і провайдерам у

світі, включаючи використання каналів передачі даних та міжнародний роумінг. Підприємство також є членом ETIS — європейської спільноти професіоналів телекомунікаційної галузі [24].

Стійкий курс підприємства на інтеграцію до міжнародних стандартів відображається також у динаміці капітальних інвестицій (рис. 2.9).

Рис. 2.9. Динаміка капітальних інвестицій АТ «Укртелеком», млн грн

Джерело: складено автором за даними фінансових звітів АТ «Укртелеком» [24]

Як свідчать дані рисунку 2.9, динаміка капітальних інвестицій має загалом позитивну тенденцію: якщо у 2022 р. інвестиції скоротилися до 500 млн грн, то у 2025 р. їх обсяг склав 1 млрд грн, що вдвічі перевищує довоєнні показники. Збільшення інвестицій свідчить про орієнтацію підприємства на утримання позицій на ринку та відповідність сучасним технологічним вимогам.

Важливою складовою аналізу є цінова політика підприємства. Якщо аналізувати доходність за сегментами споживання, основний дохід від надання інтернет-послуг припадає на бізнес-сегмент (B2B). Для даної категорії споживачів надаються додаткові послуги: Anti-DDoS, хмарні сервіси (IaaS, BaaS), антивірусний захист, програмне забезпечення Office 365 [25].

Важливою складовою аналізу є цінова політика підприємства. Якщо аналізувати доходність підприємства за сегментами споживання, то основний дохід підприємства від надання інтернет послуг припадає на бізнес сегмент (B2B), це пояснюється не тільки різницею в тарифному плані даного сегменту а й розширенням спеціальних можливостей для захисту бізнес процесів. Для даної категорії споживачів надаються додаткові послуги такі як:

- Anti-DDoS;
- Хмарні сервіси -IaaS, BaaS
- Антивірусний захист
- ПЗ Office 365

Згідно вище вказаних категорій на підприємстві створені відповідні відділи, які займаються саме конкретними категоріями споживачів, що дає змогу абонентам отримати максимальну інформації щодо вибору послуги відповідно до їх потреб і бажань. Даний поділ також дає змогу створювати ідеальний продукт для конкретної групи споживачів аналізуючи саме конкретний сегмент ринку. Що стосується цінової пропозиції підприємства, то ми бачимо тенденцію до підвищення тарифного плану, що зумовлено витратами на енергонезалежність (враховуючи той факт, що підприємство, як і ряд інших операторів та провайдерів зіткнулось з проблемою відключення світла) та модернізацію мереж [25].

Якщо розглядати цінову пропозицію на міжнародному ринку, на прикладі країн ЄС, то середній чек навантаження від телекомунікаційних послуг складає 25 дол США. В цілому Україна демонструє поступове зростання у гривневому еквіваленті, проте залишається одним із найдешевших провайдерів у Європі при перерахунку у валюту. Враховуючи, той факт, що Україна не є виробником інтернет обладнання, а витрати на імпортерне обладнання прив'язані до валюти, то це створює додаткове навантаження на операторів, що також впливає на динаміку вартості послуг. При низькому ARPU (середній дохід від користувача) термін окупності будівництва нових оптичних мереж в Україні довший, ніж у ЄС. Це змушує компанії залучати дешеві європейські кредити (як-от від SID Bank). Низький ARPU є головним викликом для інтеграції України до єдиного цифрового ринку, адже він дещо сповільнює розвиток технологічного процесу в телекомунікаційних послугах українських операторів [36].

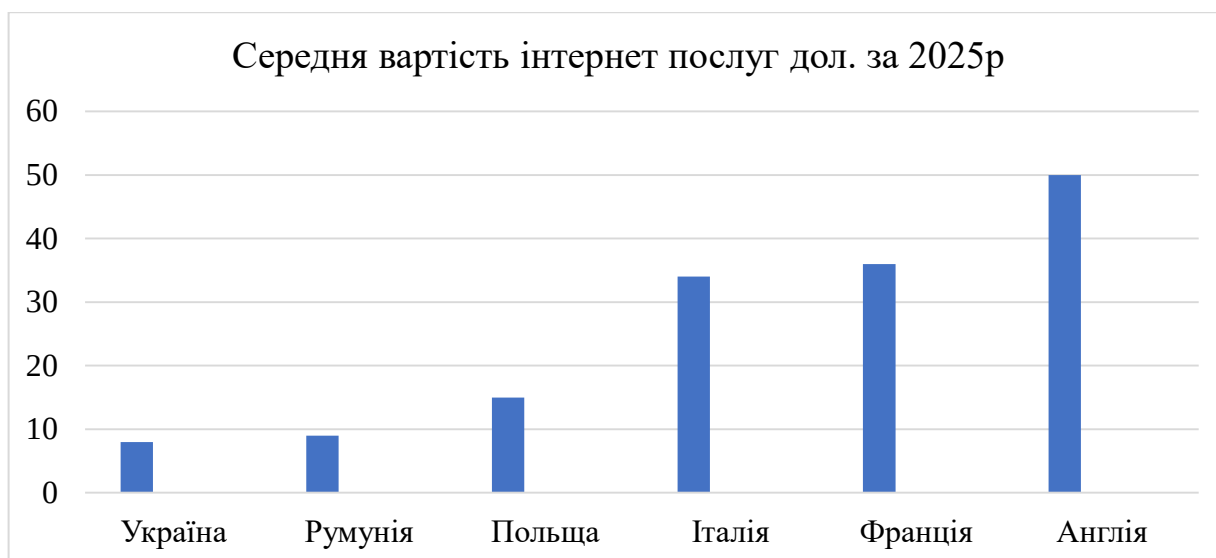

Рис. 2.10. Порівняння тарифів на інтернет-послуги у країнах ЄС та Україні
Джерело: складено автором за інтернет виданням «LinkedIn» [36].

2.3. Аналіз чинників впливу на стан інтеграції України до міжнародного ринку послуг зв'язку

Аналіз інтеграції України до міжнародного ринку послуг зв'язку в межах Єдиного цифрового ринку ЄС виявляє низку чинників, що як стимулюють, так і стримують даний процес:

1. Політико-правові чинники.

Ключовим стимулом є впровадження Європейського кодексу електронних комунікацій (ЕЕСС) — директиви, що оновлює правила регулювання мереж і послуг зв'язку, стимулює інвестиції у надшвидкісні мережі (5G, оптика) та забезпечує єдині стандарти захисту прав споживачів по всьому ЄС. На базі даної директиви ухвалено Закон України «Про електронні комунікації» (діє з 2022 р.), який запровадив реєстраційний принцип замість ліцензування та посилив боротьбу зі спамом [29].

До ключових регуляторних актів ЄС, що поширюють свою дію на Україну в процесі інтеграції, належать: Digital Markets Act (DMA) — акт про цифрові ринки, спрямований проти монополії технологічних гігантів; Digital Services Act (DSA) —

акт про цифрові послуги, що регулює онлайн-посередників, забезпечуючи боротьбу з незаконним контентом та дезінформацією [19].

У червні 2025 р. Кабінет Міністрів України затвердив Стратегію розвитку сфери електронних комунікацій до 2030 р., яка офіційно закріпила курс на європейську інтеграцію. Україна стала першою країною поза межами Європейської економічної зони, що приєдналася до політики «Roam Like At Home» після гармонізації свого законодавства з нормами ЄС [26].

2. Технологічні чинники:

Модернізація інфраструктури — розширення оптичних мереж (GPON) та підготовка до впровадження 5G — є критичними для надання транскордонних послуг. Лідерами за волоконною інфраструктурою є: «Укртелеком» (понад 90 000 км оптичних мереж, 3+ млн домогосподарств із доступом до підключення, зростання абонентської бази оптики на 22% за 2024 р.); «Київстар» (лідер за загальною кількістю абонентів фіксованого інтернету, активне впровадження GPON у великих містах); Vodafone Gigabit Net (визнаний лідером за якістю фіксованого інтернету у 2025 р. за версією nPerf) [22].

Також успіх системи «Дія» та розвиток електронних довірчих послуг (eID) демонструють технологічну готовність України до партнерства з ЄС. Динаміку зростання аудиторії «Дії» наведено на рисунку 2.11.

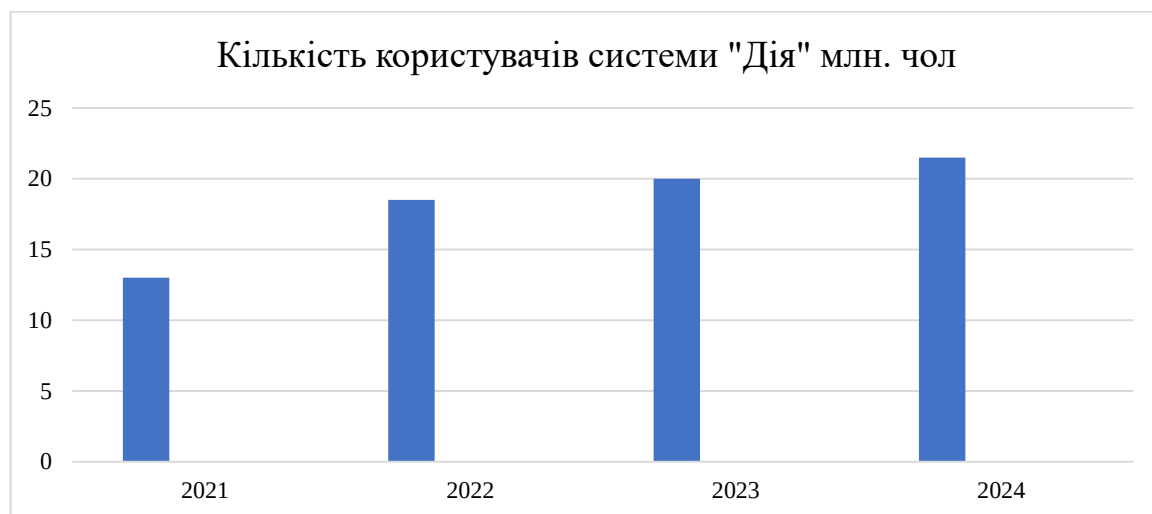

Рис. 2.11. Динаміка аудиторії додатку «Дія»

Джерело: складено автором за даними Міністерства цифрової трансформації України [31]

За 5 років кількість користувачів «Дії» зросла до майже 21 млн осіб. Україна стала першою державою, де цифрові паспорти мають таку ж юридичну силу, як і фізичні [31]. У 2024–2025 рр. Україна брала участь у пілотних проєктах ЄС з транскордонного використання електронних підписів, що надасть можливість українським підприємцям укладати міжнародні договори без фізичної присутності.

3. Економічні чинники.

Сектор ІТ залишається головним драйвером зростання, демонструючи позитивну динаміку навіть в умовах воєнного часу. Унікальний податковий режим (податок на виведений капітал 9%, ПДФО — 5%, ЄСВ — 22% від мінімальної зарплати) створює сприятливі умови для іноземних інвестицій у телекомунікаційний сектор [19].

SWOT-аналіз міжнародного інвестиційного співробітництва між АТ «Укртелеком» та ЄС наведено у таблиці 2.7.

Таблиця 2.7

SWOT-аналіз міжнародного інвестиційного співробітництва АТ «Укртелеком» з партнерами ЄС

Сильні сторони (S)	Слабкі сторони (W)
Значний ресурсний та інфраструктурний потенціал підприємства Стратегічне географічне положення: Україна на перетині торгових маршрутів Активна державна політика залучення іноземних інвестицій Членство в ETIS та FTTH Council Europe	Корупційні ризики та недостатній рівень правової стабільності Необхідність реформ у судовій та адміністративній системах Нерівномірний розвиток інфраструктури між містом та селом
Можливості (O)	Загрози (T)
Розширення доступу до ринків ЄС Обмін технологіями та інноваціями з європейськими партнерами Залучення фінансування від європейських інституцій (SID Bank тощо)	Геополітична нестабільність та активна фаза воєнних дій Економічна нестабільність в Україні та ЄС Політичні та торговельні обмеження

Джерело: авторська розробка

PEST-аналіз чинників впливу на міжнародне інвестиційне співробітництво наведено у таблиці 2.8.

Таблиця 2.8

PEST-аналіз чинників впливу на інтеграцію АТ «Укртелеком» до
міжнародного ринку

Група чинників	Зміст чинника
Політичні (P)	Угода про асоціацію з ЄС та стратегія євроінтеграції; Приєднання до зони Roam Like At Home; Геополітична нестабільність
Економічні (E)	Пільговий податковий режим для ІТ-галузі; Низький ARPU порівняно з ЄС; Залежність від імпортного обладнання
Соціальні (S)	Зростання попиту на цифрові послуги; Масова міграція, що вплинула на абонентську базу; Підвищення цифрової грамотності населення
Технологічні (T)	Стрімкий розвиток GPON та підготовка до 5G; Кіберзагрози та потреба в захисті інфраструктури; Впровадження eID та електронних підписів

Джерело: авторська розробка

4. Дестабілізуючі фактори:

Воєнні дії суттєво впливають на стан інтеграції: руйнування фізичної інфраструктури, кібератаки на операторів і міграція абонентів створюють значні ризики. Проте, незважаючи на це, динаміка інвестицій основних операторів залишається позитивною (табл. 2.9).

Таблиця 2.9.

Капітальні інвестиції основних операторів мобільного зв'язку в Україні, млрд
грн

Оператори	2020	2021	2022	2023	2024
Київстар	4,9	5,5	5,9	6,4	10
Vodafone	3,8	3,7	3,9	5,7	6
lifecell	2,1	3,3	3	4,2	4,5

Джерело: складено автором за відкритими даними операторів [34;35]

Як ми бачимо динаміка інвестицій є позитивною, але даний аналіз не є об'єктивний, якщо врахувати дестабілізуючі фактори, такі, як вимкнення світла, що змушує операторів переходити на додаткові джерела живлення, відновлення пошкоджених повітряних ліній, втрата майна на окупованих територіях, тобто ми бачимо зростання інвестицій, але вони окрім модернізації включають в себе відновлення і утримання уже існуючого обладнання, що стримує процес розвитку в сучасних умовах.

Нерівномірність доступу до високошвидкісного інтернету між містами та селами залишається проблемою для всебічної інтеграції;

Таблиця 2.10

Доступність послуг зв'язку.

Параметри	Місто	село
Доступність	Понад 98% (багато провайдерів на будинки), велике різноманіття пропозицій і ціна на підключення значно нижча чим в сільській місцевості	60-70%, як правило 1-2 провайдера, що призводить до монополії в ціновій політиці.
Швидкість	До 1 Гбіт/с (технологія GPON/Ethernet)	Середня швидкість 30–50 Мбіт/с
Технологія	Масовий перехід на енергонезалежний GPON	Переважає старий мідний кабель або Wi-Fi «повітрям», що значно погіршує якість зв'язку, так, як повітряні вежі не завжди знаходяться в кожному маленькому населеному пункті, а обслуговують декілька населених пунктів

Джерело: складено автором за власними розрахунками та даними BRDO [28]

Ми бачимо, що різниця в доступності зв'язку між містом і селом є, і досить суттєва, що свідчить про те, що процес інтеграції проходить не рівномірно і має регіональний вплив, який диктується віддаленістю від індустріально розвинутих міст.

Необхідність подальшого реформування сфери е-комерції та механізмів вирішення спорів відповідно до стандартів ОЕСР. Впровадження стандартів Організації економічного співробітництва та розвитку (ОЕСР) є ключовим етапом інтеграції України до світових ринків та підготовки до вступу в ЄС. Станом на лютий 2026 року Україна реалізує масштабну програму реформ у межах чотирирічної Країнової програми ОЕСР (2023–2027). Станом на лютий 2026 року, програма перебуває на етапі активної практичної імплементації [16].

Розглянувши всі чинники які впливають на стан інтеграції України до міжнародного ринку послуг зв'язку, можна зробити висновки, що Україна в цілому впевнено входить на міжнародний ринок телекомунікаційних послуг, як технологічно так і в правовому просторі не зважаючи на дестабілізуючі фактори.

Висновки за розділом 2

Аналіз суб'єктів українського ринку зв'язку показав, що основними гравцями є «Київстар», «Vodafone» і lifecell, які надають широкий спектр мобільних та інтернет-послуг. Всі три оператори, хоча й зареєстровані як українські, належать іноземним корпораціям, що свідчить про глибоку інтеграцію капіталу, проте водночас ставить питання технологічної суверенності.

На ринку послуг зв'язку слід виокремити телекомунікаційну сферу, прибуток від якої складає 80% на відміну від поштового зв'язку. Аналіз обсягів експорту та імпорту свідчить про позитивне сальдо: українські оператори активно захоплюють міжнародний ринок, передусім європейський, на який припадає близько 60% експорту.

АТ «Укртелеком», починаючи з 2016 р., шляхом модернізації обладнання вийшло на ринок не лише як оператор фіксованого зв'язку, а й як провайдер інтернет-послуг та суб'єкт міжнародного ЗЕД. Завдяки членству у FTTN Council Europe, партнерству з Iskratel та співпраці з понад 400 операторами світу підприємство активно інтегрується до міжнародного телекомунікаційного ринку. Показник маржі EBITDA протягом усього аналізованого періоду не знижувався нижче 20%, що свідчить про фінансову стабільність підприємства.

Аналіз чинників інтеграції виявив, що Україна досягла суттєвого прогресу в правовій гармонізації (Закон про електронні комунікації, приєднання до Roam Like At Home, Стратегія до 2030 р.) та технологічній модернізації. Проблемами, що потребують подальшого вирішення, залишаються нерівномірність доступу до послуг між містом і селом та вплив воєнних дій на інфраструктуру

РОЗДІЛ 3. ПЕРСПЕКТИВИ ІНТЕГРАЦІЇ УКРАЇНИ ДО МІЖНАРОДНОГО РИНКУ ПОСЛУГ ЗВ'ЯЗКУ

3.1. Заходи із державної підтримки інтеграції національних операторів України до міжнародного ринку послуг зв'язку

Державна підтримка інтеграції операторів зв'язку України до міжнародного ринку спрямована на євроінтеграцію, зокрема приєднання до єдиної зони роумінгу ЄС (Roam-like-at-home), впровадження стандартів 5G та підвищення якості послуг. Ключові заходи включають адаптацію законодавства до вимог ЄС, спільні заходи Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах електронних комунікацій, радіочастотного спектра та надання послуг поштового зв'язку (НКЕК) із європейськими регуляторами та модернізацію інфраструктури для забезпечення стійкості, посилюючи міжнародну співпрацю.

Державна підтримка інтеграції національних операторів до міжнародного ринку зосереджена на гармонізації законодавства з ЄС, діяльності НКЕК та Міністерства цифрової трансформації. Головні заходи включають приєднання України до зони вільного роумінгу ЄС «Roam like at Home», залучення європейської інфраструктурної допомоги та запровадження нових стандартів якості послуг. Нижче наведено узагальнюючу таблицю ключових напрямів державної підтримки.

Таблиця 3.1

Основні напрями державної підтримки інтеграції українських операторів до міжнародного ринку послуг зв'язку

№	Напрямок підтримки	Ключові заходи	Очікуваний результат
1	Інтеграція до роумінгової зони ЄС	Прийняття Закону №10265; приєднання до RLAN з 01.01.2026	Роумінг за домашніми тарифами у 27 країнах ЄС
2	Законодавча гармонізація	Адаптація до Кодексу електронних комунікацій ЄС; реформа НКЕК	Конкурентний та прозорий ринок
3	Спрощення будівництва мереж	Закон №9549 — скорочення відведення землі з 6 до 2–3	Прискорення розвитку

№	Напрямок підтримки	Ключові заходи	Очікуваний результат
		місяців	інфраструктури
4	Енергонезалежність мереж	Проект «Генератор зв'язку»; підтримка ОМС у живленні базових станцій	Стійка робота мереж під час блекаутів
5	Нові стандарти якості та 5G	Закон №4670-IX (листопад 2025); пілотні проекти 5G	Обов'язкові показники якості інтернету
6	Міжнародна фінансова допомога	Програма CEF Digital; €100 млн від уряду Фінляндії	Інвестиції у транскордонні мережі та 5G
7	Податкові преференції	Ініціатива ставки 0% ПДВ на послуги міжнародного зв'язку	Підвищення фінансової спроможності операторів

Джерело: складено автором на основі [1, 2, 3, 4, 7, 8, 10, 13]

На шляху підтримки українських операторів можна виділити на ступні кроки з боку держави:

1. Потужним кроком інтеграції України до Єдиного цифрового ринку ЄС, як уже було сказано в попередніх розділах, стало прийняття Верховною Радою України Закон України «Про внесення змін до деяких законів України щодо імплементації норм законодавства Європейського Союзу з питань роумінгу» за номером 10265. Даний Закон забезпечує приєднання України до спільної роумінгової зони Україна – ЄС й отримання українцями послуг роумінгу у країнах ЄС у режимі «Роумінг як вдома» [1]. Цей режим дозволить громадянам України, які періодично подорожують до будь-якої з 27 країн-членів ЄС, користуватись власним мобільним телефоном із такими самими тарифами й умовами, як вони робили б це в Україні. Створюються умови як для розширення співробітництва, так і збільшення прямих контрактів, розширення бізнесу й збільшення європейських інвестицій.

Завдяки акту будуть:

- більш захищені права та інтереси споживачів;
- забезпечена співпраця українських постачальників електронних комунікаційних послуг на рівних умовах з європейськими;

- здійснено ефективний захист інтересів України під час транскордонного вирішення спорів у сфері електронних комунікацій.

З 1 січня 2026 року Україна офіційно стала частиною роумінгового простору ЄС. Співпраця регуляторів здійснюється також за підтримки проєктів DRS2UA та Єврокомісії — держава допомагає операторам знижувати оптові тарифи на міжнародний зв'язок [7].

2. Законодавча та регуляторна гармонізація. НКЕК проводить адаптацію українського законодавства до Кодексу електронних комунікацій ЄС. Це створює прозорі та передбачувані правила для міжнародних інвесторів та партнерів. Реформа електронних комунікацій формує єдині умови конкуренції та захисту прав споживачів на рівні стандартів Євросоюзу [7]. Актуальний стан регуляторних реформ та ліцензування відстежується на офіційному порталі НКЕК.

3. Спрощення будівництва мереж. 25 березня 2025 року Верховна Рада України прийняла Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо спрощення процедури відведення земельних ділянок для розвитку цифрової інфраструктури», реєстр. №9549 [2]. Завдяки ухваленому закону мобільні оператори зв'язку зможуть вдвічі скоротити строки відведення землі: з 6 до 2–3 місяців. Це дозволить вдвічі пришвидшити розвиток інфраструктури зв'язку вздовж доріг, у сільській місцевості, на прифронтових та деокупованих територіях. Зокрема, надається можливість використовувати земельні ділянки на праві земельного сервітуту. Встановлюються особливості реєстрації земельних ділянок на територіях бойових дій без проведення землепорядних робіт в натурі. Після припинення воєнного стану відомості Державного земельного кадастру підлягають обов'язковому уточненню [2]. Згідно зі Стратегією розвитку електронних комунікацій до 2030 року, мобільні оператори готові інвестувати в мережі 6 млрд дол. США протягом наступних 7 років. Зростання проникнення мобільних технологій на 1% додає 0,06% до зростання ВВП на душу населення [3].

4. Підтримка енергонезалежності та стійкості. В умовах повномасштабної війни уряд дозволив органам місцевого самоврядування офіційно допомагати операторам — зокрема, забезпечувати живлення базових станцій та заправляти

генератори під час блекаутів. Міністерство цифрової трансформації разом з мобільними операторами запустило Проєкт «Генератор зв'язку», мета якого — об'єднати власників генераторів та операторів зв'язку для безперервного живлення базових станцій. Даний механізм дозволив зберегти зв'язок у понад 80% населених пунктів навіть під час тривалих відключень електроенергії. Крім того, оператори масово впроваджують системи резервного живлення: акумуляторні батареї підвищеної ємності та сонячні панелі на вежах зв'язку.

5. Нові стандарти якості та впровадження 5G. Закон №4670-IX (листопад 2025 року) запровадив жорсткіші вимоги до швидкості мобільного інтернету, зробивши її обов'язковим показником якості послуг. Стандарти орієнтовані на параметри, визначені BEREC — органом регуляторів ЄС. У лютому 2026 року триває активне законодавче супроводження пілотних проєктів 5G у найбільших містах України. Станом на початок 2026 року встановлено перші 30 тестових базових станцій 5G, що свідчить про технологічну готовність галузі. Впровадження 5G не лише підвищить якість послуг для кінцевих споживачів, але й відкриє нові можливості для розвитку IoT, «розумних» міст та промислової автоматизації.

6. Міжнародна фінансова та технічна допомога. Уряд України приєднався до програми ЄС «Connecting Europe Facility» (CEF Digital), що відкриває доступ до інвестицій у транскордонні магістральні мережі та інфраструктуру 5G. Програма фінансує розбудову транскордонних «хребтових» магістральних ліній, що є передумовою для повноцінної інтеграції до єдиного цифрового простору ЄС. Додатково, уряд Фінляндії виділив €100 млн на будівництво нових мереж зв'язку в Україні [8].

7. Податкові преференції та ІТ-клімат. Розглядаються ініціативи щодо встановлення ставки 0% ПДВ на послуги міжнародного зв'язку, щоб підтримати фінансову спроможність операторів надавати пільговий роумінг. Водночас результатом проведеної роботи у сфері оподаткування стало створення однієї з найпривабливіших податкових систем для ІТ в Європі. Її переваги включають:

- гнучкі форми співпраці з фахівцями — GIG-контракти, що поєднують переваги фрілансу та соціальні гарантії;

- гарантії захисту інтелектуальної власності;
- синхронізацію правового поля України із загальноприйнятими інструментами венчурного інвестування.

8. Інтеграція до міжнародних організацій. Україна стала повноправним членом Комітету з питань регіональної політики ОЕСР та асоційованим членом Робочої групи ОЕСР з питань хабарництва (з грудня 2025 року). Пріоритетом на 2026 рік є завершення приєднання до Конвенції ОЕСР про боротьбу з підкупом іноземних посадових осіб. У вересні 2025 року Рада ОЕСР схвалила запит України на вступ до Комітету з податкових питань, що означає глибшу інтеграцію в систему автоматичного обміну податковою інформацією [4]. Триває реформа державних підприємств згідно з настановами ОЕСР, а в січні 2026 року уряд ініціював приєднання до Рекомендації ОЕСР щодо боротьби з корупцією в держсекторі.

Ці заходи дозволяють національним операторам не лише відновлювати пошкоджену інфраструктуру, а й модернізувати її відповідно до вимог європейських регуляторів (BEREC). Комплексна державна підтримка формує необхідне підґрунтя для повноцінної участі українських операторів у міжнародному ринку послуг зв'язку на рівноправних умовах із європейськими гравцями.

3.2. Потенційні можливості із підвищення інтеграції до міжнародного ринку послуг зв'язку АТ «Укртелеком»

АТ «Укртелеком» має значні перспективи для посилення своєї інтеграції до міжнародного ринку послуг зв'язку завдяки активному впровадженню європейських стандартів, розширенню партнерств та унікальному досвіду роботи в умовах війни. Інтеграція компанії до ринку ЄС спирається на гармонізацію українського законодавства з європейським, приєднання до цифрових екосистем та експорт практичних знань у сфері забезпечення безперебійного зв'язку.

Нижче наведено узагальнюючу таблицю основних напрямків та потенційних можливостей АТ «Укртелеком» у контексті міжнародної інтеграції.

Таблиця 3.2

Основні напрями та можливості інтеграції АТ «Укртелеком» до міжнародного ринку послуг зв'язку

№	Напрямок інтеграції	Конкретні заходи / можливості	Перевага для компанії
1	Членство у міжнародних асоціаціях (ETIS, Connect Europe, FTTH Council)	Участь у робочих групах; бенчмаркінг TeBIT; обмін досвідом	Доступ до кращих практик ЄС; підвищення репутації
2	Експертиза стійкості та кібербезпеки	Обмін протоколами захисту мереж; участь у заходах BEREC та ENISA	Унікальне позиціонування на ринку ЄС
3	Розвиток оптичних мереж FTTH/GPON	Програма з Iskratel (12 млн євро); членство у FTTH Council Europe	530 тис. нових домогосподарств; залучення інвестицій партнерів
4	Сертифікація ISO 27001	Підтвердження стандарту інформаційної безпеки (вересень 2025)	Довіра міжнародних корпоративних клієнтів
5	B2O послуги (транзит, оренда каналів)	Мережа DWDM; міжнародні канали для іноземних провайдерів	Нові потоки доходів; вихід на ринок ЄС
6	Єдиний цифровий ринок та роумінг	Участь у реалізації Стратегії до 2030; проєкт DRS2UA	Транскордонні послуги за єдиними правилами ЄС
7	Хмарні послуги та IoT	Розвиток B2B хмарних рішень; партнерства з гіперскейлерами [10]	Диверсифікація портфеля; зростання ARPU

Джерело: складено автором на основі [47; 48; 49; 50; 54]

Розглянемо кожен з наведених напрямів детальніше.

1. Членство в міжнародних професійних спільнотах. АТ «Укртелеком» є членом ETIS (European Telecommunications Informatics Services) — провідної організації, що об'єднує ІТ-керівників телекомунікаційних компаній Європи. Дане членство відкриває для компанії нові можливості для діалогу з європейськими операторами: робочі групи, спільні ініціативи з бенчмаркінгу (зокрема TeBIT) для оцінки ефективності за міжнародними показниками. Участь у форумах ETIS

дозволяє Укртелекому не лише переймати кращі практики, а й демонструвати власні досягнення у сфері цифрової трансформації.

В 2025 році генеральна асамблея Connect Europe ухвалила рішення про надання Укртелекому повноправного членства в асоціації — підприємство стало 43-м членом організації. Connect Europe — провідна асоціація операторів телекомунікаційних мереж та постачальників цифрових послуг у Європі, до складу якої входять такі компанії, як Vodafone, Deutsche Telekom, Orange, Telecom Italia, Telefónica та інші. Ця асоціація забезпечує зв'язок для понад 270 мільйонів європейців і відповідає за понад 70% усіх інвестицій у телеком-сектор континенту [47]. Членство в Connect Europe надає Укртелекому прямий доступ до лобіювання регуляторних ініціатив на рівні ЄС та участі у формуванні майбутнього цифрового ринку Європи.

Окрім того, Укртелеком є членом FTTH Council Europe — організації, що просуває широкосмуговий доступ через оптоволоконні технології. Це членство сприяє партнерству із закордонними інвесторами та виробниками обладнання для фінансування та розбудови мереж нового покоління.

2. Експертиза стійкості та безпеки (Resilience Expertise). Сьогодні телеком-індустрія працює в умовах підвищених безпекових ризиків і постійних технологічних викликів. Тому особливого значення набувають стійкість мереж, безперервність сервісів, кіберзахист і здатність швидко відновлювати інфраструктуру. Укртелеком має унікальний практичний досвід роботи в таких умовах — компанія вже кілька років підтримує стабільну роботу мережі, відновлює пошкоджену інфраструктуру та забезпечує зв'язок під час повномасштабної війни.

Цей досвід стає ключовим активом компанії на міжнародній арені. Зокрема, Укртелеком розробив безпрецедентні протоколи захисту, резервування та швидкого відновлення мереж, які представляють практичну цінність для європейських партнерів, що зіштовхуються з кіберзагрозами та природними катаклізмами. Компанія офіційно обмінюється цими практиками в рамках участі в ETIS та Connect Europe, позиціонуючи себе як регіонального лідера у сфері кіберзахисту критичної інфраструктури.

3. Модернізація інфраструктури за європейськими стандартами. АТ «Укртелеком» та провідний європейський постачальник ICT-рішень Iskratel розпочали трирічну програму розвитку оптичних телекомунікаційних мереж, яка передбачає розвиток широкосмугового доступу до інтернету, зокрема в межах ініціатив зі скорочення цифрового розриву між містом та селом. Загальні інвестиції складуть 12 млн євро за підтримки фінансових партнерів [48]. В межах цієї програми доступ до швидкісного інтернету отримають понад 300 населених пунктів у різних областях України. Нова мережа, розбудована за технологією GPON, надасть можливість підключення до оптичного інтернету 530 тисячам домогосподарств, де мешкає 1,3 мільйона осіб [48].

Масштабний перехід на оптоволокну відповідає стратегії ЄС «Цифрове десятиліття 2030», яка передбачає забезпечення гігабітного з'єднання для всіх домогосподарств ЄС. Укртелеком, маючи найбільшу мережу фіксованого зв'язку в Україні, є природним партнером для реалізації цих цілей і здатний залучати додаткові інвестиції від європейських фондів та приватних інвесторів.

4. Сертифікація та стандарти якості. У вересні 2025 року Укртелеком підтвердив відповідність міжнародному стандарту інформаційної безпеки ISO 27001. Ця сертифікація підвищує довіру з боку міжнародних корпоративних клієнтів та є обов'язковою умовою для надання послуг великим транснаціональним компаніям. Крім того, компанія активно впроваджує стандарти якості, визначені BEREC, що є передумовою для рівноправної участі у ринку ЄС.

5. Розширення B2O послуг (Business-to-Operator). Укртелеком використовує власну потужну магістральну мережу DWDM (Dense Wavelength Division Multiplexing) для надання послуг міжнародного транзиту голосу та даних іншим операторам. Це відкриває значні можливості для монетизації існуючої інфраструктури на міжнародному ринку. Зокрема, компанія надає в оренду міжнародні канали зв'язку та послуги кабельної каналізації для іноземних провайдерів, що виходять на український ринок. Географічне розташування України як транзитного вузлу між Заходом та Сходом Європи додатково підсилює цю конкурентну перевагу Укртелекому.

6. Інтеграція в рамках державної стратегії. Укртелеком бере активну участь у реалізації державної Стратегії розвитку сфери електронних комунікацій до 2030 року, яка передбачає повну інтеграцію України до телеком-простору ЄС. Компанія також залучена до проєкту DRS2UA (Digital Regulation Support to Ukraine) — технічної ініціативи ЄС щодо підтримки цифрового регулювання, що сприятиме гармонізації тарифів та стандартів якості з європейськими [49]. Транскордонні послуги стають основним вектором розвитку: приведення українських нормативних актів у відповідність до Європейського кодексу електронних комунікацій створює правове поле, в якому Укртелеком зможе вільно надавати послуги на європейському ринку за єдиними правилами конкуренції.

7. Розвиток хмарних послуг та IoT. Перспективним напрямком для Укртелекому є розвиток хмарних B2B рішень та послуг Інтернету речей (IoT). Партнерство з гіперскейлерами (Amazon Web Services, Microsoft Azure, Google Cloud) дозволить компанії запропонувати корпоративним клієнтам комплексні рішення «зв'язок + хмара». Цей напрямок відповідає загальноєвропейським тенденціям конвергенції телекомунікаційних та хмарних послуг і може суттєво підвищити середній дохід на одного абонента (ARPU).

Таким чином, АТ «Укртелеком» має всі передумови для успішного позиціонування на міжнародному ринку послуг зв'язку: масштабну інфраструктуру, унікальний досвід стійкості в умовах кризи, членство в ключових європейських асоціаціях та активну участь у державних ініціативах євроінтеграції. Системна реалізація наведених напрямів здатна перетворити Укртелеком на регіонального лідера телекомунікацій та надійного партнера для провідних гравців ринку ЄС.

3.3. Ініціативи інтеграції українського ринку послуг зв'язку на 2026-2030 рр. та їх наслідки для українського ринку

Станом на початок 2026 року перспективи інтеграції України до міжнародного ринку послуг зв'язку вийшли на рівень практичної реалізації ключових європейських ініціатив. Інтеграція телекомунікаційного сектору України до

світового ринку базується на гармонізації із законодавством ЄС, розбудові стійкої цифрової інфраструктури, впровадженні інновацій (5G, супутниковий зв'язок LEO) та експорті висококонкурентних ІТ-послуг [52]. Основним вектором залишається повна синхронізація з Єдиним цифровим ринком ЄС.

Ключові вектори розвитку на 2026–2030 роки охоплюють такі напрямки: євроінтеграція та Єдиний цифровий ринок; цифрова стійкість та безпека; технологічна модернізація (5G, GPON, LEO); глобальні цифрові послуги (хмарні технології, IoT, OTT); залучення іноземних інвестицій та розвиток інфраструктури нового покоління [52].

Таблиця 3.3

Ключові ініціативи інтеграції українського ринку послуг зв'язку на 2026–2030 рр.

Ініціатива	Термін реалізації	Ключові показники	Очікуваний ефект
Роумінгова зона ЄС (RLAN)	2026 (реалізовано)	Охоплення 27 країн ЄС	Доступний роумінг для 40+ млн громадян
Гармонізація з Кодексом електронних комунікацій ЄС	2026–2027	Повна адаптація НКЕК	Єдині правила конкуренції з ЄС
Розгортання 5G	2026–2030	30 тест. станцій у 2026; комерційний запуск до 2028	IoT, «розумні міста», промислова автоматизація
Масштабування GPON/FTTH	2026–2029	>70% домогосподарств до 2030	Виконання цілей Digital Decade 2030
Інтеграція супутникового зв'язку LEO	2027–2030	Партнерства зі Starlink, OneWeb	Покриття деокупованих та віддалених районів
Розвиток хмарних послуг та IoT	2026–2030	Зростання ринку до \$2,32 млрд до 2031	Диверсифікація доходів; залучення іноземного бізнесу
Проект DRS2UA (цифрове регулювання)	2025–2027	Гармонізація eIDAS 2.0; кібербезпека	Транскордонне визнання цифрових сервісів
Збільшення ВВП та експорту	Довгостроковий	+12% ВВП; +€400 млн експорту послуг	Зміцнення позицій України в цифровій економіці ЄС

Джерело: складено автором на основі [43; 49; 50; 51; 52; 54]

Розглянемо кожну з ключових ініціатив детально.

1. Приєднання до єдиної роумінгової зони ЄС. Найбільш відчутним етапом інтеграції став офіційний вступ України до зони «Роумінг як вдома» (Roam Like at Home) з 1 січня 2026 року. Для громадян: українці можуть користуватися мобільним зв'язком та інтернетом у 27 країнах ЄС за домашніми тарифами без додаткових оплат. Для операторів: це перша сфера, де ЄС надав Україні режим внутрішнього ринку, що вимагає від операторів повної відповідності технічним та тарифним регламентам Євросоюзу. Даний етап Україна вже успішно реалізує на практиці — всі оператори внутрішнього ринку зв'язку запровадили роумінгові тарифи відповідно до вимог ЄС [42].

2. Гармонізація цифрових стандартів та регулювання. Інтеграція передбачає впровадження європейських нормативів через проєкт DRS2UA (Digital Regulation Support to Ukraine) [49]:

- Посилення регулятора: НКЕК отримує підтримку для впровадження стандартів якості послуг та захисту прав споживачів на рівні ЄС.
- Цифрова ідентифікація: вирівнювання з оновленим фреймворком eIDAS 2.0, що забезпечує взаємодію цифрових гарантів та транскордонне визнання електронних послуг.
- Кібербезпека: спільні з ЄС заходи щодо захисту критичної інфраструктури від зростаючих кіберзагроз.

Реформа регулювання формує правове підґрунтя для виходу українських операторів на ринок ЄС: єдині правила конкуренції та захисту споживачів усувають бар'єри для транскордонного надання послуг.

3. Технологічна модернізація та розгортання 5G. Розгортання 5G є одним із ключових пріоритетів на 2026–2030 роки. Станом на початок 2026 року в Україні вже встановлено перші 30 тестових базових станцій 5G. До 2028 року планується комерційний запуск у найбільших містах із подальшим масштабуванням на всю країну до 2030 року [52].

Впровадження 5G відкриє принципово нові можливості для:

- розвитку «розумних міст» (Smart Cities) — автоматизованого управління транспортом, енергомережами та комунальною інфраструктурою;
- промислового IoT — дистанційного моніторингу та управління виробничими процесами;
- телемедицини — надання якісних медичних послуг у віддалених районах;
- розвитку автономних транспортних засобів та дрової логістики.

4. Масштабування оптичних мереж GPON/FTTH. Масовий перехід на енергоефективні мережі GPON є ще одним стратегічним пріоритетом. Станом на 2026 рік понад 52% українців підключені через технологію xPON, що є основою для високошвидкісного доступу відповідно до європейських цілей 2030 року. Метою є досягнення понад 70% домогосподарств до 2030 року, що відповідає стратегії ЄС «Цифрове десятиліття 2030» [9]. Ця мета потребує значних інвестицій, оцінюваних у понад 3 млрд євро, залучення яких можливе завдяки членству в European Fund for Strategic Investments та двостороннім угодам з урядами країн ЄС.

5. Інтеграція супутникового зв'язку LEO. Важливим новим напрямком є інтеграція супутникового зв'язку низької навіколоземної орбіти (LEO). Технології таких систем, як Starlink та OneWeb, забезпечують широкопуговий інтернет у районах, де розгортання наземної інфраструктури є технічно складним або економічно недоцільним. Для України це критично важливо для:

- підключення деокупованих та прикордонних районів після відновлення;
- забезпечення зв'язком сільської місцевості та гірських регіонів;
- підтримки аварійного зв'язку під час природних або техногенних катастроф [52].

Синергія наземних і супутникових мереж стане основою стійкості телекомунікаційної системи України до 2030 року.

6. Розвиток хмарних технологій та глобальних цифрових послуг. Активний розвиток хмарних технологій, IoT (Інтернет речей) та транскордонних OTT-сервісів (інтернет-телебачення, стрімінгових платформ) є ключовим вектором зростання доходів та міжнародної конкурентоспроможності українського телеком-ринку [52]. Ринок телекомунікацій України оцінюється у 1,96 млрд дол. США у 2026 році з

прогнозованим зростанням до 2,32 млрд дол. до 2031 року завдяки іноземним інвестиціям [50].

7. Економічний ефект та залучення інвестицій. Інтеграція до цифрового ринку ЄС матиме суттєвий економічний ефект для України. За оцінками експертів:

- зростання ВВП України може скласти до +12%;
- збільшення експорту послуг до ЄС — на 12,2% (приблизно €400 млн) [9];
- залучення іноземних інвестицій у телеком-сектор (зокрема, €100 млн від уряду Фінляндії) [8].

Форбс Україна зафіксував, що очікуваний вступ до ЄС відкриє для IT-сектору та стартап-індустрії доступ до Єдиного цифрового ринку обсягом понад 440 мільярдів євро [51]. Ефект цифрової синергії від повноцінної інтеграції до ринку ЄС проявиться також у спрощенні транскордонних електронних транзакцій, визнанні цифрових підписів та уніфікації правил захисту персональних даних (GDPR).

8. Подолання цифрового розриву між регіонами. Подолання цифрового розриву між регіонами та відновлення пошкодженої війною інфраструктури залишаються пріоритетними завданнями для повної інтеграції українського ринку. Питання відновлення та цифровізації України є предметом спеціальних ініціатив Верховної Ради та Уряду [45]. Відновлення інфраструктури на деокупованих територіях здійснюватиметься відразу за сучасними стандартами, без «консервації» застарілих технологій — цей принцип закладено у відповідних державних стратегіях відновлення.

Спираючись на регуляторні зміни та міжнародну співпрацю, телеком-галузь інтегрується в європейський цифровий простір як надійний та інноваційний партнер. Реалізація зазначених ініціатив перетворить Україну з країни-кандидата на повноцінного учасника цифрової економіки ЄС, здатного не лише споживати послуги, а й експортувати технологічну експертизу та цифрові рішення на загальноєвропейський ринок.

Інтеграція українського ринку зв'язку на даному етапі перейшла від декларацій до практичного впровадження, про що свідчать як значна законодавча підтримка даної сфери, так і активна діяльність самих провайдерів. Головним

успіхом є приєднання України до зони Roam Like at Home, що юридично та технічно закріпило українських операторів у єдиному телеком-просторі ЄС. Це створило прецедент надання Україні режиму внутрішнього ринку ще до повноправного членства в ЄС.

Цілеспрямована спільна робота провайдерів і держави в даній сфері дала для України такі результати:

- Покриття: понад 52% домогосподарств України вже мають доступ до інтернету через технологію xPON/GPON, що відповідає стандартам ЄС щодо широкопasmового доступу та є обов'язковою умовою стійкості мереж в умовах криз.
- Законодавство: повністю впроваджено норми Європейського кодексу електронних комунікацій, що гарантує конкурентність ринку та прозорість тарифів.
- Інвестиції: завдяки гармонізації правил, ринок став відкритим для великих інвестицій, що дозволяє операторам відновлювати пошкоджену інфраструктуру за передовими стандартами.
- Міжнародне членство: провідні оператори, зокрема Укртелеком, увійшли до ключових європейських асоціацій (Connect Europe, ETIS, FTTH Council Europe).

Висновки до розділу 3

Таким чином, українські оператори успішно пройшли етап «технічної інтеграції». Подальший прогрес залежатиме від повного відновлення мереж на деокупованих територіях та масштабування 5G на всю країну до 2030 року.

АТ «Укртелеком», як один із ключових гравців телекомунікаційного ринку, виходить на європейський ринок як потужний учасник, що не лише надає різноманітні телекомунікаційні послуги, а й контролює близько 90% мідної телекомунікаційної інфраструктури країни. Компанія позиціонує унікальний досвід забезпечення зв'язку в умовах збройного конфлікту як конкурентну перевагу на ринку ЄС.

Можна зробити висновок, що Україна де-факто вже є частиною європейського ринку зв'язку. Подальший успіх залежить від швидкості відновлення фізичної інфраструктури та завершення адаптації законодавства у сферах хмарних послуг, штучного інтелекту та Інтернету речей.

ВИСНОВКИ

У кваліфікаційній роботі проведено дослідження процесу інтеграції України до міжнародного ринку послуг зв'язку в умовах глобалізації та цифрової трансформації. На підставі теоретичного аналізу, статистичних даних та дослідження діяльності конкретного суб'єкта ринку — АТ «Укртелеком» — сформульовано такі основні висновки.

1. Міжнародний ринок послуг зв'язку є одним із найдинамічніших сегментів світової економіки. Глобальний обсяг ринку телекомунікаційних послуг у 2025 році склав 2 095,7 млрд дол. США, а до 2033 року, за оцінками Grand View Research, він зросте до 3 584,3 млрд дол. із середньорічним темпом зростання (CAGR) 7,1%, що суттєво перевищує середньосвітові темпи зростання ВВП. Ринок пройшов еволюцію від закритих державних монополій (до 1980-х рр.) через лібералізацію (1990-ті — 2000-ні рр.) до сучасного етапу цифрової трансформації та дата-центризму, що підтверджує його стратегічний характер для будь-якої держави, яка прагне інтеграції у глобальну економіку.

Структурно ринок поділяється на три сегменти: телекомунікаційні послуги (понад 70% загальносвітових доходів галузі), інформаційні послуги (найбільш динамічно зростаючий сегмент) та поштові послуги (близько 2% доходів), що функціонують переважно у форматі кур'єрської доставки. Провідними суб'єктами ринку є ТНК — China Mobile (851,2 млн абонентів), Vodafone (469,7 млн абонентів у 26 країнах), AT&T (355 млн абонентів), — які визначають технологічні стандарти та вектор розвитку галузі в глобальному масштабі. Домінуючою географічною зоною залишається Азійсько-Тихоокеанський регіон (близько 45% загальносвітових доходів), США є найбільшим однонаціональним ринком з обсягом виручки 327 млрд дол. США у 2025 р.

Провідними чинниками розвитку ринку виступають: науково-технічний прогрес (розгортання мереж 5G/6G, ШІ, IoT), лібералізація та глобалізація торгівлі, трансформація споживчого попиту (зростання вимог до широкосмугового доступу, поширення дистанційної роботи й онлайн-освіти), розбудова інфраструктури та якість інституційного регулювання. Сукупна дія цих чинників перетворила ринок

послуг зв'язку зі звичайної комунікаційної галузі на критичну інфраструктуру цифрової економіки, без якої неможливе функціонування жодного сучасного ринку.

2. Аналіз стану та динаміки інтеграції України до міжнародного ринку послуг зв'язку засвідчив, що частка сфери зв'язку та ІТ-послуг у структурі ВВП зросла з 8% у 2020 р. до 15% у 2024 р. — приріст 7 відсоткових пунктів за 5 років. Це найвищий приріст серед аналізованих галузей: для порівняння, частка сільського господарства за цей же період коливалась у діапазоні 7,4–13%, а оптової торгівлі — 12–18%. Навіть за умов повномасштабної воєнної агресії телекомунікаційна галузь виявилася найбільш стійкою та зростаючою складовою вітчизняної економіки.

Ринок мобільного зв'язку України характеризується чіткою олігопольною структурою: три основні оператори — ПрАТ «Київстар» (25,3 млн абонентів, частка 44%), Vodafone Україна (20,7 млн, 36%) та lifecell (9,7 млн, 16,9%) — сукупно охоплюють понад 97% ринку. Принциповою особливістю є іноземна власність усіх трьох операторів: «Київстар» — нідерландській групі VEON (100%), Vodafone — британській Vodafone Group Plc, lifecell з 2024 р. — французькому бізнесмену Ксав'є Ніелю. Це прискорює технологічну інтеграцію ринку, проте одночасно ставить питання технологічного суверенітету в стратегічно важливій галузі.

Аналіз зовнішньої торгівлі послугами зв'язку підтвердив стійке позитивне сальдо: у 2021 р. — найвищий показник — 580 млн дол. (експорт) проти 340 млн дол. (імпорт), сальдо +240 млн дол. Зниження у 2022–2024 рр. до рівня 475 млн дол. / 305 млн дол. (сальдо +170 млн дол.) зумовлено руйнуванням інфраструктури на окупованих територіях. Разом з тим, навіть в умовах воєнного часу Україна зберегла позитивне зовнішньоторговельне сальдо у даній сфері, що свідчить про конкурентоспроможність вітчизняних операторів. Географічно близько 60% телекомунікаційного експорту спрямовано на ринки Європи.

Детальний аналіз діяльності АТ «Укртелеком» дозволив встановити наступне. Загальний дохід підприємства у 2025 р. склав 5,7 млрд грн; показник маржі EBITDA протягом усього аналізованого періоду (2020–2025) не знижувався нижче 20% (мінімум — 20% у 2024 р., максимум — 31% у 2021 р.), що відповідає рівню успішних телекомунікаційних компаній ЄС і свідчить про фінансову стійкість

підприємства в умовах збройного конфлікту. Структура доходів підприємства наочно демонструє успішну стратегічну трансформацію: дохід від оптичного інтернету склав 1640 млн грн (29% загального доходу), дохід від телефонії — лише 600 млн грн (10%). Це означає, що підприємство, яке ще 10–15 років тому позиціонувалось як оператор фіксованої телефонії, перетворилось на провайдера широкого спектра цифрових послуг.

Суттєвим джерелом додаткових доходів стала комерційна оренда вивільнених приміщень: 710 млн грн (12% доходу). Модернізація за угодою з Huawei (впровадження мультимедійних шаф замість великогабаритних АТС) дозволила програмою ЛМТМ тільки по Одеській філії вивільнити близько 6 600 приміщень. Витрати на оренду технологічних приміщень (ОТП) скорочуються: з 51,486 млн грн у 2024 р. до 42,761 млн грн у 2026 р. — загальне зниження на 8,725 млн грн (17%) за три роки. Капітальні інвестиції підприємства зросли з 500 млн грн у 2022 р. до 1 млрд грн у 2025 р. — вдвічі. Загальна довжина побудованого оптоволокна складає 90 000 км, близько 85% абонентів станом на кінець 2025 р. вже перейшли на оптичний інтернет.

У міжнародному вимірі АТ «Укртелеком» співпрацює з понад 400 операторами світу, є членом ETIS, FTTH Council Europe та з 2025 р. — 43-м повноправним членом Connect Europe (асоціації, що об'єднує Vodafone, Deutsche Telekom, Orange, Telefónica та забезпечує зв'язок для понад 270 млн європейців). Стратегічне партнерство з Iskratel передбачає інвестиції 12 млн євро у розвиток оптичних мереж для 530 тис. домогосподарств. У вересні 2025 р. підприємство підтвердило відповідність міжнародному стандарту ISO 27001.

3. Аналіз чинників впливу на стан інтеграції виявив, що попри дестабілізуючий вплив воєнних дій, позитивна інвестиційна динаміка всіх трьох провідних операторів зберігається: «Київстар» збільшив капітальні інвестиції з 4,9 млрд грн у 2020 р. до 10 млрд грн у 2024 р. (зростання у 2 рази), Vodafone — з 3,8 до 6 млрд грн (у 1,6 раза), lifecell — з 2,1 до 4,5 млрд грн (у 2,1 раза). Разом з тим, частина цих коштів спрямована не на розвиток, а на відновлення пошкодженої інфраструктури та забезпечення енергонезалежності. Проєкт «Генератор зв'язку»

дозволив зберегти зв'язок у понад 80% населених пунктів під час тривалих відключень електроенергії.

Структурною проблемою залишається цифрова нерівність між містом і селом: у містах охоплення перевищує 98%, швидкість — до 1 Гбіт/с (GPON); у сільській місцевості охоплення — лише 60–70%, середня швидкість — 30–50 Мбіт/с, переважає застаріла мідна або безпроводна технологія. Стримуючим чинником є також низький ARPU (середній дохід від одного абонента): середній чек на телекомунікаційні послуги у країнах ЄС складає близько 25 дол. США, тоді як в Україні цей показник суттєво нижчий у доларовому еквіваленті. Це подовжує термін окупності нових мережевих інвестицій і змушує компанії залучати зовнішнє фінансування. Водночас унікальний пільговий податковий режим для ІТ-галузі (ставка 9% на виведений капітал, ПДФО 5%, ЄСВ — 22% від мінімальної заробітної плати) є суттєвою конкурентною перевагою для залучення іноземних інвестицій.

Показовим технологічним досягненням є цифровізація державних послуг: аудиторія додатку «Дія» за 5 років зросла до 21 млн користувачів, Україна стала першою державою у світі, де цифрові паспорти мають юридичну силу фізичних. Участь у пілотних проєктах ЄС із транскордонного визнання електронних підписів (2024–2025 рр.) демонструє технологічну готовність країни до глибокої цифрової інтеграції.

4. Дослідження перспектив інтеграції на 2026–2030 рр. підтверджує, що держава забезпечила системну законодавчу та регуляторну підтримку, реалізовану через сім напрямів таблиця 3.1. Найбільш значущим досягненням є приєднання України з 1 січня 2026 р. до зони «Роумінг як вдома» (RLAN) на підставі Закону №10265 — першого випадку, коли ЄС надав країні-кандидату режим внутрішнього ринку ще до повноправного членства. Понад 40 млн громадян отримали можливість користуватися мобільним зв'язком та інтернетом у 27 країнах ЄС за домашніми тарифами. Ухвалення Закону №9549 скорочує строки відведення земель для телекомінфраструктури з 6 до 2–3 місяців; Закон №4670-IX (листопад 2025 р.) запроваджує обов'язкові показники якості відповідно до стандартів BEREC.

Міжнародна фінансова підтримка включає участь у програмі CEF Digital та отримання €100 млн від уряду Фінляндії.

Ключові ініціативи на 2026–2030 рр. охоплюють: розгортання 5G (30 тестових станцій у 2026 р., комерційний запуск до 2028 р., масштабування по всій країні до 2030 р.); масштабування GPON/FTTH до понад 70% домогосподарств до 2030 р. (нині — 52%), що потребує інвестицій понад 3 млрд євро; інтеграцію супутникового зв'язку LEO (Starlink, OneWeb) для підключення деокупованих та важкодоступних районів; розвиток хмарних послуг та IoT — ринок телекомунікацій оцінюється у 1,96 млрд дол. США у 2026 р. з прогнозом зростання до 2,32 млрд дол. до 2031 р. За оцінками експертів, повноцінна цифрова інтеграція до ринку ЄС забезпечить зростання ВВП України на +12% та збільшення експорту послуг до ЄС на €400 млн (приблизно 12,2%). Доступ до Єдиного цифрового ринку ЄС обсягом понад 440 млрд євро відкриває безпрецедентні можливості для вітчизняного ІТ-сектору та стартап-індустрії.

5. Підсумовуючи результати дослідження, можна констатувати, що Україна де-факто вже є частиною європейського ринку послуг зв'язку. Про це свідчить сукупність конкретних результатів: частка галузі у ВВП зросла з 8% до 15% за 2020–2024 рр.; позитивне сальдо зовнішньої торгівлі послугами зв'язку зберігалось протягом усього аналізованого періоду (2019–2024 рр.); понад 52% домогосподарств підключені через технологію xPON/GPON відповідно до стандартів ЄС; повністю імplementовано норми Європейського кодексу електронних комунікацій; з 1 січня 2026 р. реалізовано приєднання до зони RLAN; провідні оператори, зокрема АТ «Укртелеком», увійшли до ключових європейських асоціацій (Connect Europe, ETIS, FTTH Council Europe). Маржа EBITDA «Укртелекому» протягом усього аналізованого періоду не опускалась нижче 20%, що підтверджує фінансову привабливість підприємства для іноземних партнерів та інвесторів.

Подальший успіх інтеграції залежить від вирішення п'яти ключових завдань: по-перше, повного відновлення телекомунікаційної інфраструктури на деокупованих та прифронтових територіях; по-друге, масштабування 5G на всю країну до 2030 р.; по-третє, подолання цифрового розриву між містом і селом

(охоплення у сільській місцевості — лише 60–70% проти 98% у містах); по-четверте, завершення адаптації законодавства у сферах хмарних послуг, штучного інтелекту та Інтернету речей; по-п'яте, підвищення ARPU до рівня, сумісного з ЄС, що забезпечить прискорення окупності нових мережевих інвестицій. Реалізація цих завдань при збереженні поточної динаміки реформ дозволить телекомунікаційній галузі стати одним із ключових драйверів повоєнного економічного відновлення та повноправної євроінтеграції України.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Mohaiminul I., Shangzhu J. An Overview Research on Wireless Communication Network. *Advances in Wireless Communications and Networks*. 2019. Vol. 5, No. 1. P. 19–28. DOI: 10.11648/j.awcn.20190501.1. URL: <https://www.researchgate.net/publication/337137284> (дата звернення: 10.01.2026).
2. Закон України «Про телекомунікації» № 1089-IX від 16.12.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/term/en/26556> (дата звернення: 10.01.2026).
3. Stone M. The evolution of the telecommunications industry – What can we learn from it? *Journal of Direct, Data and Digital Marketing Practice*. 2015. Vol. 16. P. 157–165. DOI: 10.1057/dddmp.2014.80.
4. Meraviglia E., Magnaghi M., Capone A., Melazzi N. B., Valsecchi M., Dozio L. Exploring the future of telecommunications through a Techno-Economic lens. *Computer Networks*. 2026. Vol. 276. DOI: 10.1016/j.comnet.2025.111984.
5. Boylaud O., Nicoletti G. Regulation, Market Structure and Performance in Telecommunications. *OECD Economics Department Working Papers*. 2000. No. 237. URL: <https://www.oecd.org/en/publications/regulation-market-structure-and-performance-in-telecommunications> (дата звернення: 10.01.2026).
6. Danmaisoro H., Danmaisoro M. Role of Effective Communication in Boosting Global Economy. *International Journal of Innovative Research in Science Engineering and Technology*. 2021. Vol. 10(08). DOI: 10.15680/IJIRSET.2021.1008005.
7. Fixed line telecommunication services. *TelecomSvit*. URL: <https://www.telecomsvit.com/telecom-services/fixed-line> (дата звернення: 10.01.2026).
8. Ключові показники сфери електронних комунікацій. *НКЕК*. URL: <https://nkek.gov.ua/diialnist/sfery-diialnosti/elektronni-komunikatsii/elektronni-komunikatsii-u-tsyfrakh/kliuchovi-pokaznyky-sfery-elektronnykh-komunikatsii> (дата звернення: 10.01.2026).

9. Telecommunications Regulation Handbook. Tenth Anniversary Edition. Washington : The World Bank, InfoDev, ITU, 2011. 264 p. URL: <https://documents1.worldbank.org/curated/en/527131468338984285/pdf/NonAsciiFileName0.pdf> (дата звернення: 12.01.2026).
10. Communication regulators of the future. OECD Digital Economy Papers. 2022. No. 333. URL: https://www.oecd.org/content/dam/oecd/en/publications/reports/2022/10/communication-regulators-of-the-future_d8d7ac20/f02209e6-en.pdf (дата звернення: 12.01.2026).
11. World's top mobile operators. IMEI.info. URL: <https://www.imei.info/uk/news/worlds-top-mobile-operators/> (дата звернення: 16.01.2026).
12. Telecom Services Market Size, Share & Trends Analysis Report. Grand View Research. 2024. URL: <https://www.grandviewresearch.com/industry-analysis/global-telecom-services-market> (дата звернення: 20.01.2026).
13. Telecom Services Market Report. HTF Market Insights. 2024. URL: <https://www.htfmarketinsights.com/report/2831848-telecom-services-market> (дата звернення: 20.01.2026).
14. Grand View Research. Telecom Services Market Size & Share : Industry Report, 2023. URL: <https://www.grandviewresearch.com/industry-analysis/global-telecom-services-market>. (дата звернення: 30.05.2026).
15. International Data Corporation (IDC). Global Market for Telecommunications Services Has Accelerated Again, Fueled by Inflation. Business Wire. 2023. 3 листопада. URL: <https://www.businesswire.com/news/home/20231103298135/en>. (дата звернення: 30.05.2026).
16. IDC Telecom Services Tracker Finds Accelerated Growth Due to Inflation. Business Wire. 2022. 4 листопада. URL: <https://www.businesswire.com/news/home/20221104005587/en>. (дата звернення: 30.05.2026).

17. Державна служба статистики України. Розвиток сфери послуг в Україні: статистичні дані. URL: <https://www.ukrstat.gov.ua> (дата звернення: 02.02.2026).
18. IT-послуги стали головним драйвером експорту України у 2025 році. – Digital State, 2025. URL: <https://digitalstate.gov.ua> (дата звернення: 31.01.2026).
19. Trade and Economic Cooperation between Ukraine and the EU: Key Indicators. – Ministry of Foreign Affairs of Ukraine. URL: <https://ukraine-eu.mfa.gov.ua> (дата звернення: 06.02.2026).
20. Національний банк України. Платіжний баланс і зовнішній борг України. URL: <https://bank.gov.ua> (дата звернення: 06.02.2026).
21. Національний банк України. Статистичні дані щодо зовнішньої торгівлі послугами. URL: <https://bank.gov.ua/ua/statistic/nbureport> (дата звернення: 06.02.2026).
22. Драйвери розвитку оптоволоконного інтернету: що очікувати від технології. Kyivstar Hub. URL: <https://hub.kyivstar.ua> (дата звернення: 08.02.2026).
23. Історія компанії «Укртелеком». URL: https://ukrtelecom.ua/about/company_history (дата звернення: 08.02.2026).
24. Фінансова звітність АТ «Укртелеком». URL: <https://ukrtelecom.ua/about/accounting/finansova-zvitnist> (дата звернення: 10.02.2026).
25. Статут АТ «Укртелеком». Київ: АТ «Укртелеком».
26. Закон України №4345-IX від 22.05.2024 р. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо імплементації норм європейського законодавства з питань роумінгу. URL: <https://zakon.rada.gov.ua> (дата звернення: 03.03.2026)
27. Звіт АТ «Укртелеком» щодо реалізації програми «Модернізація системи ВОЛЗ». – Київ: АТ «Укртелеком». URL: <https://ukrtelecom.ua> (дата звернення: 10.02.2026).
28. Broadband Internet Access in Ukraine (Q3 2021 – Q2 2024). BRDO URL: <https://public.tableau.com/app/profile/brdo.ict.sector> (дата звернення: 10.02.2026).

29. Закон України «Про електронні комунікації» від 16.12.2020 р. № 1089-IX.
URL: <https://zakon.rada.gov.ua> (дата звернення: 03.03.2026).
30. ISO/IEC 27001 – International Standard for Information Security. Digital Skills and Jobs Platform. URL: <https://digital-skills-jobs.europa.eu> (дата звернення: 07.02.2026).
31. 21 мільйон українців користуються Дією. Міністерство цифрової трансформації України. URL: <https://diia.gov.ua/news/21-mln-ukraintsiv-korystuiutsia-diieiu> (дата звернення: 18.02.2026).
32. OECD Ukraine Country Programme. OECD. URL: <https://www.oecd.org/en/about/programmes/oecd-ukraine-country-mme.html> (дата звернення: 22.02.2026).
33. Лола Ю. Ю., Михайленко Д. Г., Болотна О. В., Дячек В. В. Інтеграція України до Єдиного цифрового ринку ЄС: виклики, можливості та бар'єри. Проблеми економіки. 2024. С. 64–70. DOI: 10.32983/22220712202446470.
34. Оператори мобільного зв'язку України: повний огляд 2026. URL: <https://engage.org.ua> (дата звернення: 10.03.2026).
35. Kyivstar: новини компанії. lifecell: оголошення результатів. URL: <https://kyivstar.ua>; <https://lifecell.ua> (дата звернення: 10.03.2026).
36. Taibaly S. Digital economy and global connectivity trends. LinkedIn. 2025. URL: <https://www.linkedin.com> (дата звернення: 03.03.2026).
37. «Укртелеком» став членом FTTH Council Europe – Україна посилює присутність у розвитку оптичної інфраструктури Європи. Прес-центр АТ «Укртелеком». URL: <https://ukrtelecom.ua/presscenter/ukrtelecom-stav-clenom-ftth-council-europe-ukrayina-posiliuje-prisutnist-u-rozvitku-opticnoyi-infrastrukturi-jevropi> (дата звернення: 12.03.2026).
38. Розширення мереж оптичного інтернету завдяки українсько-словенському партнерству. Прес-центр АТ «Укртелеком». URL: <https://ukrtelecom.ua/presscenter/rozshirennya-merezh-optichnogo-internetu-zavdyaki-ukrainsko-slovenskomu-partnerstvu> (дата звернення: 12.03.2026).

- 39.Фінансова звітність АТ «Укртелеком» за 2025 р. Київ: АТ «Укртелеком», 2025.
- 40.Тунік-Фриз В. Розвиток телекомунікаційного ринку України: аналіз тенденцій та факторів. Економічна правда. 2026. URL: <https://pravda.com.ua> (дата звернення: 06.03.2026).
41. Global Internet Infrastructure and Connectivity: overview of trends. Computer Weekly. 07.08.2021. URL: <https://www.computerweekly.com> (дата звернення: 25.02.2026).
42. Про особливості приватизації відкритого акціонерного товариства «Укртелеком» : Закон України від 13.07.2000 № 1869-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1869-14#Text> (дата звернення: 31.05.2026).
- 43.Про внесення змін до деяких законів України щодо імплементації норм законодавства Європейського Союзу з питань роумінгу : Закон України № 10265-IX від 16 жовт. 2024 р. Відомості Верховної Ради України. 2024. URL: <https://zakon.rada.gov.ua> (дата звернення: 31.05.2026).
- 44.Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо спрощення процедури відведення земельних ділянок для розвитку цифрової інфраструктури : Закон України № 9549-IX від 25 берез. 2025 р. Відомості Верховної Ради України. 2025. № 14. Ст. 82. URL: <https://zakon.rada.gov.ua> (дата звернення: 31.05.2026).
- 45.Питання відновлення та цифровізації України. Офіційний веб-портал Верховної Ради України. 2024. 22 трав. URL: <https://www.rada.gov.ua/news/razom/249763.html> (дата звернення: 18.03.2026).
- 46.OECD Ukraine Country Programme: Promoting Integrity and Resilience. OECD official website. 2025. URL: <https://www.oecd.org/en/about/programmes/oecd-ukraine-country-mme.html> (дата звернення: 02.04.2026).
- 47.Укртелеком став повноправним членом Connect Europe. Connect Europe : офіційний сайт. 2025. URL: <https://www.connecteurope.eu> (дата звернення: 04.04.2026).

48. Укртелеком за підтримки Iskratel інвестує 12 млн євро в програму по розширенню мережі оптичного інтернету. Укртелеком : офіційний сайт. 2025. URL: <https://ukrtelecom.ua/b2b/news/ukrtelekom-pri-podderzhke-iskratel-investiruet-12-mln-evro-v-programmu-po-rasshireniyu-seti-opticheskogo-interneta-85> (дата звернення: 04.04.2026).
49. New initiative aims to align Ukraine with EU digital and telecom standards. European Union External Action. 2025. 14 Nov. URL: https://www.eeas.europa.eu/delegations/ukraine/new-initiative-aims-align-ukraine-eu-digital-and-telecom-standards_en (дата звернення: 04.04.2026).
50. Ukraine Telecom MNO Market Analysis 2024–2029: Growth, Trends, and Forecasts. Mordor Intelligence. 2026. 22 Jan. URL: <https://www.mordorintelligence.com/industry-reports/ukraine-telecom-mno-market> (дата звернення: 04.04.2026).
51. Ефект цифрової синергії: які перспективи для розвитку ІТ-сектору та стартап-індустрії відкриває очікуваний вступ України до ЄС. Forbes Ukraine. 2023. 29 серп. URL: <https://forbes.ua/innovations/efekt-tsifrovoi-sinergii-yaki-perspektivi-dlya-rozvitku-it-sektoru-ta-startap-industrii-vidkrivae-ochikuvaniy-vstup-ukraini-do-es-29082023-15636> (дата звернення: 18.03.2026).
52. Лапченко Є. Цифрова інтеграція телекомунікаційного сектору України до міжнародного ринку: сучасний стан та перспективи. Економіка та суспільство. 2025. № 6. URL: https://eco-science.net/wp-content/uploads/2025/06/6.25._topic_Ievgen-Lapchenko-155-163.pdf (дата звернення: 20.04.2026).
53. Шуляк О. А. Профільний комітет підтримав законопроект щодо спрощення відведення землі для об'єктів зв'язку. Офіційний веб-портал Верховної Ради України. 2025. 25 берез. URL: <https://www.rada.gov.ua/news/razom/260370.html> (дата звернення: 20.03.2026).
54. Стратегія розвитку сфери електронних комунікацій України до 2030 року. Міністерство цифрової трансформації України. 2021. URL: <https://thedigital.gov.ua> (дата звернення: 15.03.2026).

55. Сучасні тенденції цифрової трансформації в Україні. Інтернет-видання «Факти, аналітика, коментарі, тенденції». 2025. 24 лип. URL: <https://fact-news.com.ua> (дата звернення: 02.04.2026).

ДОДАТКИ

Додаток «А»

Бюджет підприємства по коду затрат RM на 2024р(тис грн)

7 611 020 103	Оренда технологічних приміщень												
7 611 020 104	Витрати на утримання орендованих технологічних приміщень												
МР	січень	лютий	березень	квітень	травень	червень	липень	серпень	вересень	жовтень	листопад	грудень	РІК
ДМР план 2024	451,95	454,91	455,18	449,47	437,28	395,40	396,69	398,28	412,20	427,21	437,73	442,18	5 158,48
ЗМР план 2024	1006,18	1012,80	1 005,49	992,83	994,44	979,31	981,54	988,53	995,59	999,90	1 007,09	1 014,34	11,978,04
ПМР план 2024	328,62	330,98	331,57	330,62	331,30	328,29	329,32	331,76	337,83	342,41	348,23	352,61	4 023,54
СМР план 2024	1080,29	1088,30	1 096,38	1104,53	1 101,36	1 109,66	1 118,03	1 126,48	1 135,01	1 143,61	1 152,29	1 161,05	13 416,98
ЦМР план 2024	1395,52	1348,23	1 362,07	1376,04	1 390,13	1 404,35	1 418,70	1 430,27	1 444,88	1 459,62	1 474,49	1 405,49	16 909,79
Всього по МР план 2024	4262,56	4235,22	4 250,68	4253,49	4 254,50	4 217,02	4 244,27	4 275,32	4 325,50	4 372,76	4 419,83	4 375,67	51 486,83

Додаток «Б»

Бюджет підприємства по коду затрат RM на 2025р (тис грн)

Код кодифікатора	Назва бюджетної статті												
7 611 020 103	Оренда технологічних приміщень												
7 611 020 104	Витрати на утримання орендованих технологічних приміщень												
МР	січень	лютий	березень	квітень	травень	червень	липень	серпень	вересень	жовтень	листопад	грудень	ЗА РІК
Дніпровський макрорегіон ПЛАН	445,63	441,86	441,79	438,57	429,88	429,73	433,61	441,54	458,01	466,57	473,09	478,15	5 378,43
Західний макрорегіон ПЛАН	708,71	690,90	697,40	695,06	697,90	700,06	691,54	701,65	710,33	721,08	729,90	740,28	8 484,80
Південний макрорегіон ПЛАН	518,25	522,49	521,27	525,11	523,99	524,82	529,76	535,25	546,29	552,39	544,63	550,14	6 394,38
Східний макрорегіон ПЛАН	1 130,06	1 140,60	1 142,75	1 141,51	1 146,37	1 150,35	1 158,43	1 175,63	1 190,93	1 214,35	1 235,88	1 247,53	14 074,40
Центральний макрорегіон ПЛАН	1 181,28	1 191,48	1 182,59	1 170,20	1 159,53	1 129,70	1 132,71	1 143,35	1 161,90	1 189,23	1 199,48	1 211,91	14 053,37
Всього по макрорегіонам ПЛАН	3 983,92	3 987,32	3 985,81	3 970,44	3 957,67	3 934,66	3 946,05	3 997,42	4 067,47	4 143,62	4 182,99	4 228,01	48 385,38

Додаток «В»

Бюджет підприємства по коду затрат RM на 2026р(тис грн)

Код кодифікатора	Назва бюджетної статті												
7 611 020 103	Оренда технологічних приміщень												
7 611 020 104	Витрати на утримання орендованих технологічних приміщень												
МР	січень	лютий	березень	квітень	травень	червень	липень	серпень	вересень	жовтень	листопад	грудень	ЗА РІК
Дніпровський макрорегіон ПЛАН 2026	307,87	308,92	309,99	311,06	308,64	308,70	309,84	310,95	314,09	315,21	316,36	317,52	3 739,15
Західний макрорегіон ПЛАН 2026	554,95	557,84	560,79	560,25	560,76	561,29	565,34	568,92	574,02	578,17	581,83	585,53	6 809,69
Південний макрорегіон ПЛАН 2026	480,50	483,63	486,32	484,53	487,77	491,05	494,36	500,32	503,69	507,10	510,54	514,02	5 943,83
Східний макрорегіон ПЛАН 2026	1190,31	1197,48	1 204,72	1166,02	1 170,90	1 175,37	1182,89	1 190,49	1 201,67	1 211,43	1 219,25	1 227,17	14337,70
Центральний макрорегіон ПЛАН 2026	1005,73	1002,26	997,31	981,16	981,70	982,35	983,47	988,50	992,26	1 001,08	1 005,92	1 009,79	11931,53
Всього по макрорегіонам ПЛАН 2026	3539,36	3550,13	3 559,13	3503,02	3 509,77	3 518,76	3535,90	3 559,18	3 585,73	3 612,99	3 633,90	3 654,03	42761,90

Додаток «Г»

ПМР звіт з комерційної оренди (КО)

період	філія	нові договори				переукладені договори				загальна кіл-ть за сегментами												всього дохід	Всього здано
										офіс		торгові		складське		Виробничі		Інше Житло, Хостел, Бази відпочинку, Церква, Релігійні вірування		Інше парко-мesta/реклама/терминалы/банкоматы			
		через Prozorro		без Prozorro		через Prozorro		без Prozorro															
		Всього кв.м (по 1-4 групі)	кілт., шт.	Всього кв.м (по 1-4 групі)	кілт., шт.	Всього кв.м (по 1-4 групі)	кілт., шт.	Всього кв.м (по 1-4 групі)	кілт., шт.	грн. без ПДВ	кв.м	грн.без ПДВ	кв.м	грн.без ПДВ	кв.м	грн.без ПДВ	кв.м	грн.без ПДВ	кв.м	грн. без ПДВ	кв.м		
грудень 2022	Одеська	333,8	7	128,6	3	0	0	521	4	1192873,41	12509,99	832198	8491	552125,9	13497,8	158369,1	2213,5	53137,2	2933,5	221896,69	3 010 600,41	73 519,00	
грудень 2022	Миколаївська	0	0	76,1	1	0	0	0	0	152726,72	4341,8	76449,	2792	38513,2	6767,55	16735,36	1350,4	0,00	5951,4	26792,43	311 217,34	21 202,95	
грудень 2022	Херсонська																				0,00	0,00	
грудень 2022	МР	333,8	7	204,7	4	0	0	521	4	1345600,13	16851,79	908647,68	11283	590639,1	20265,35	175104,5	3563,9	53137,2	8884,9	248689,12	3 321 817,75	94 721,95	

Додаток «Д»

ПМР звіт з комерційної оренди (КО)

	скасовані договори		нові договори через Prozorro		нові договори без Prozorro		переукладені договори через Prozorro		переукладені договори без Prozorro		чистий приріст	всього дохід	Всього здано
	Всього кв.м	кіль-ть, шт.	Всього кв.м	кіль-ть, шт.	Всього кв.м	кіль-ть, шт.	Всього кв.м	кіль-ть, шт.	Всього кв.м	кіль-ть, шт.	кв.м	грн. без ПДВ	кв.м

грудень 2024	Одеська	248,3	5	140,5	3	405,4	3	0	0	0	0	297,60	6 015 198,13	45 760,81
грудень 2024	Миколаївська	96,5	3	168,1	1	1	1	0	0	-148,47	2	-75,87	1 099 648,83	15 859,73
грудень 2024	Херсонська	0	0	0	0	0	2	0	0	-90,5	2	-90,50	593 300,51	891,60
грудень 2024	Вінницька	164,5	4	80,4	1	104	3	0	0	211,1	4	231,00	2 898 332,46	20 139,91
грудень 2024	МР	509,3	12	389	5	510,4	9	0	0	-27,87	8	362,23	10 606 479,93	82 652,05
грудень 2025	Одеська	992,1	5	86,6	3	186,5	2	-20,5	1	-30,7	3	-770,20	6 964 123,95	47 972,45
грудень 2025	Миколаївська	48,73	1	0	0	499,2	6	0	0	73,4	3	523,87	1 591 874,74	18 003,40
грудень 2025	Херсонська	104	1	0	0	0	0	0	0	0	0	-104,00	214 769,62	752,50
грудень 2025	Вінницька	80,5	3	115,65	2	14,4	1	0	0	37,7	2	87,25	3 870 009,76	21 974,31
грудень 2025	МР	1225,33	10	202,25	5	700,1	9	-20,5	1	80,4	8	-263,08	12 640 778,07	88 702,66

